

2011 m. lapkričio 11 d., penktadienis

Nr. 40 (962) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

2

Jonas Vaitkus apie „Visuomenės priešq“

4

Atskirties tema Arturo Żmijewskio filmuose

5

„Jaunojo tapytojo prizas '11“

6

Dar kartą apie Modernaus meno centrą

8

Prasidėjo „Scanorama 2011“

9

Nauji filmai – „Vienna diena“

Rūsti gyvenimo saskaita

Apie Jono Jurašo spektaklį „Apsivalymas“ Kauno valstybiname dramos teatre

Irena Aleksaitė

Jauna, trisdešimt ketverių metų Suomijos rašytoja Sofi Oksanen jau spėjo išgarsėti pasaulyje savo pjese „Valymas“ ir jos pagrindu sukurtu trečiuoju autorės romanu, išverstu net į trisdešimt aštuonias kalbas. Gal tokį populiarumą nulémė aštri ir ne taip dažnai gildenama tema – pokario metų sovietų okupuotos Estijos neramus gyvenimas kolchoziname kaime, sudėtingi žmonių likimai ir jų dramos. Šis laikotarpis pjeseje kaitalojasi su 1992 metais jau laisvoje Estijoje. Per istorinę laiko slinkę autorė atveria skirtingus dramatiškus dviejų seserų likimus.

Pjesė (kaip, beje, ir romanas) parašyta su didele emocine energija, širdies karščiu, itin aštriai, negailestingai, nevengiant sodrios buities, krauso, purvo, žmogžudysčių ir išdavysčių – viso to, ko su kaupu buvo anuomet ne tik estiškame, bet ir lietviškame, ir latviškame pokario sumaištimi paženklintame kaime. Suteikdama pasakojamai istorijai dar daugiau autentiškumo, S. Oksanen į savo romaną įdeda ano meto KGB bylas – atskaitas su grifu „visiškai slaptai“ apie Estijos pogrindžio „nacionalistus“, jų ardomą veiklą bei jų likvidavimo operacijas... Visa tai yra spektaklio programėlėje.

Režisierius Jono Jurašo stiprybė – visuomet aiški ir skaidri moralinė pozicija. Jis jaučia savo epochą, jos poreikius, todėl užtikrintai renkasi medžiagą būsimam pastatymui. Taip buvo sovietiniai metais, kai skubėjome į kiekvieną šio režisieriaus premjerą, ištroškė tiesos gurkšnio, taip yra ir dabar. Jo sukurti vaidinimai „Dvejonė“, „Antigonė Sibire“, ši sezoną – „Apsiva-

Eglė Mikulionytė (Alydė Trū) spektaklyje „Apsivalymas“

lymas“ vėl apeliuoja į dabartį, į tai, ko užmiršti negalima.

Net emigravęs, atsidūrės toli nuo tėvynės, kitoje, nuo sovietinės tikrovės, jos skurdo, vargo bei politinio KGB teroro gerokai nutolusioje visuomenėje, Jonas Jurašas atkakliai pažindino ją su *homo sovieticus* problemomis, pasitelkdamas visus įmanomus žanrus. Stačiai neįtikėtinas dalykas Brodvėjaus teatro scenoje buvo Jono Jurašo re-

žiuota puiki N. Erdmano komedija „Savižudis“, pribloškusi niujoričių savo klykiančiu absurdu...

Spektaklyje „Apsivalymas“ Jonas Jurašas bei jam talkinanti Aušra Marija Sluckaitė (draminio teksto redaktorė) atsisako autorės pateiktos itin tirštos ir žiaurios realybės detalizavimo. Šio principo nuosekliai laikosi ir vaidinimo scenografė

NUKELTA | 3 PSL.

Laisvas žmogus būna vienišas

Jonas Vaitkus apie „Visuomenės priešas“

Henriko Ibseno dramaturgijos be psichologinio konflikto įsivaizduoti neįmanoma. Jums tai artima. Kokių aplinkybės lėmė šios pjesės pasirinkimą: ar pjesės dramaturgija, ar socialinis jos konfliktas?

Pasirinkimą lemia daug aplinkybių. Man Ibsenas visą laiką buvo artimas. Pasirenkant medžią, didele įtaką daro ir pats gyvenimas. Svarbu, kaip žmogus gyvena savo šeimoje, laiptinėje, kieme, namo bendrijoje, darbovietėje, valstybėje, pasaulyje. Skaitydamas Ibseno pjese, galvojau, kodėl taip yra, kodėl taip seniai iškeltos problemos dar iki šiol gyvos ir taip išsenėjusios, taip įaugusios į aukso versio šokdinamų partijų, vyriausybų, religijų socialiai ir ideologiskai išprievertauto mokesčių mokėtojo sąmonę, kad net menkiausia užuomina, jog mes nesame ir niekada nebūsime nei laisvi, nei lygūs, sukelia agresyvią pasipiktinimo audrą. Politikų taip mėgtamas šūkis – laisvė, lygibė, brolybė – tėra tik tešlagalių rinkėjų mulkinimas, o mąstančiam žmogui jis tolygus keiksmės mažodžiu.

Mes nesame lygūs nei įgimtomis savybėmis, nei darbštumu ir valia pasiektais rezultatais. Mes ne broliai – net jeigu esame kraujų broliai. Galimeapti broliais tik pūdą druskos kartu suvalgę. Mes nelaisvi nuo pradėjimo iki paskutinio atodūsio. O ką jau kalbėti apie dvasios dalykus.

Kas gali lieka? Anot vokiečių mā-

tytojo Alberto Schweitzerio, reikia pakelti iš purvo mūsų pačių paniekintas žmogiškas vertėbes, šimtmecius tikrintas bendruomeninio gyvenimo patirtimi, jas atgaivinti, suteikiant joms deramą vietą ir reikšmę visuose mūsų gyvenimo sri-

priversti jį mąstyti. Tai Jūsų kūrybos principas?

Niekada spektakliuose neatsisakuojau jausminiu dalykų, bet vien jausmai negali vadovautis, nes jie užplūsta ir veda į kraštutinumus. Reikia jausmų ir proto pusiausvy-

tai supranta, bet neturi jėgų atsisakyti miesto valdytojo pareigų. Pasielgti kaip prideda žmogui, o ne valdininkui – tokiam žingsniui ryžtis gali nedaugelis. Panašūs klausimai kamuoją visus, atėjusius į valdžią. Ir čia tampa nebesvarbūs brolis, sesuo, motina ar tėvas.

Spektaklyje labai daug sluoksniai, įvairios temos. Kurios Jums svarbiausios?

Labai svarbi šeimos tema. Nežinia, kaip Stokmanas gyvens toliau, bet labai svarbu, kad jis tiki gyvenimu. Jo šeima lieka jam ištikima. Jis supranta, kad verta kovoti, kad ir kaip būtų vadinamas, trypiamas. Tai ir yra svarbiausia. Šiuo spektakliu aš nenoriu giliinti pesimizmo. Atvirščiai, baigiu spektaklį viltimi: atsiras bent vienas iš šimto, kuris supras, kad svarbiausiai visai ne tie dalykai, kurie teigiami daugumos susirinkimose.

Ibsenas rašo: „Minia yra tik žaliau sukurti tobulesnę visuomenę“.

Tačiau šiandien išskirtiniai save laiko vienetai, todėl visuomenė ir netobulėja.

Taip yra dėl to, kad nevertinamas žinojimas. Ne enciklopedinės žinios, bet tikras, praktikos patirkintas išmanymas. Vidutinybės klestis, nes dabartinėje visuomenėje išmanantis ir sązinandas žmogus nereikalingas.

Ibseno tekstas prisodintas išmin-

tingų frazių, pavyzdžiu: „Kai trūkssta deguonies, siltsta sąžinė“, „Laisvas žmogus paprastai būna vienišas“. Ar Jūs jas akcentuojate?

Tos tikslios ir žiaurios frazės trijų valandų spektaklyje skamba organiškai. Dvasiškai ir fiziškai išsimėps žmogus norom daro apibendrinimus: jis karščiuoja, jaudinasi, jis nėra abejingas. Tokios frazės – širdies ir proto darbo išlydis, jas spektaklyje teks išgirsti.

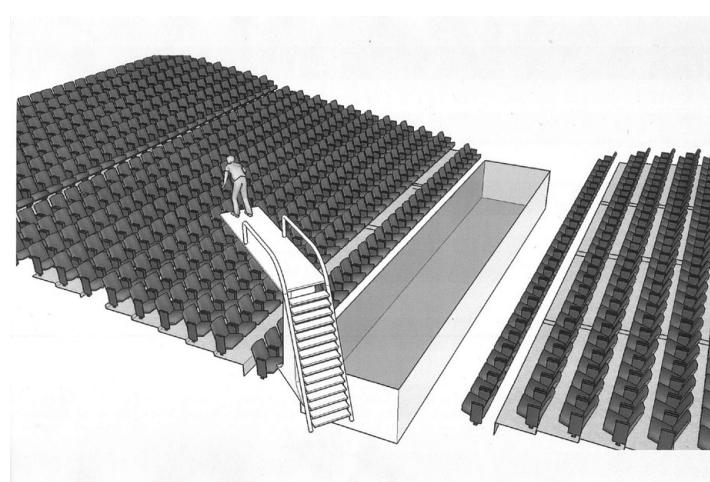
Ibsenas daktarą Tomą Stokmaną laikė savo alter ego. Ar Jūs kada nors tapatinote su personažais?

Jeigu bandyčiau tapatinti save su kuriais nors pjesių personažais, praraščiau savojo gyvenimo realumą. O daktaras Stokmanas, manau, turėtam tikro naivumo, besiribojančio su sentimentalumu. Žinoma, naivu tikėtis, kad jis bus išgirstas ir palaikeytas. Bet jau geriau infantilumas, negu cinizmas, geriau sentimentalumas, negu abejingumas. Tuo Stokmanas man imponuoja.

Spektaklyje apie šešiasdešimt personažų. Kaip sekési suvaldyti tokį būrį žmonių?

Visi, su kuriais susidūria repe-tuodamas, man buvo reikalingi. Nesusvarbu, kad su kai kuriais teko atsi-sveikinti, – vyko gyvas procesas. Visų jų veidus pamenu, todėl ir būrio nebuvu, ir valdyti jo nereikėjo. Tai – geras jausmas.

KALBĖJOSI
DAIVA ŠABASEVIČIENĖ

Jūratė Paulėkaitė. Spektaklio „Visuomenės priešas“ scenografijos eskizas

tyse – šeimoje, mokykloje, gatvėje, universitete, valdyme, teisėsaugoje, politikoje...

Kurdamas šį spektaklį pasitelkiate įvairias režisūros tradicijas. Ar to siekėte sąmoningai?

Ne, tiesiog norėjosi, kad spektaklis būtų paveikus, pasiekę žiūrovo sąmonę. Šis yra negalvoju apie režisūros kryptis.

Jums visada buvo svarbu ne tik paliesti žiūrovo jausmus, bet ir

ros. Mes ir taip per daug blaškomės, isteriskai gyvename, galvodomis, kad galime pakeisti pasaulį. Iš tikrujų galime tik išsamoniinti, kad gyvenimas yra svarbus visai dėl kitų priežascių, negu mums peršama ir siūloma.

Daktarą Tomą Stokmaną visuomenės priešu pirmas pavadina jo brolis.

Peteris prisdengia pseudoatsakomybe, kuri žudo moralinių pradą, Jame esančią tiesą. Manau, kad jis

In memoriam

Jūratės ženklas

Jūratė Paulėkaitė (1962–2011)

Jūratės Paulėkaitės išėjimas – kaip dūris peiliu į nugara. Esi bejėgis suvokti įvykusį faktą ir atsakyti – kodėl?

Baigiantis spektaklio „Visuomenės priešas“ repeticijoms, paskutinėmis gyvenimo dienomis, Jūratė degė idėja įgyvendinti viešą akciją, įkvėptą vienos Andrejaus Tarkovskio filmo „Nostalgija“ scenos. Joje pamisės aktoriaus Erlando Josephsono herojus Romos aikštėje išrėgia pranašingus žodžius apie visuomenę ir žmogų: „Turime įsiklausyti į balsus, kurie tik atrodo nerikšmingi... Turime sugrįžti ten, kur pasukom klaudingu keliu... grįžti prie gyvenimo ištakų ir stengtis neužteršti vandens... Kad gyvenimas ne-nutrūktų, turime susiimti už rankų...“. Tada tylinčios minios aikaizdoje jis paskęsta liepsnose. Akcijos idėja buvo nufilmuoti Stokmano vaidmens atlikę Dainių Gavenonį, savo personažo kulminacinio monologo žodžius išrėkiantį Katedros aikštėje, ir sujungti tai su paskutiniais Tarkovskio filmo scenos kadrų. Jūratei ši akcija reiškė anaip-

tol ne spektaklio reklamą, o būdą pertekti žinią, kad tik peržengdamas meno ribas teatras gali pasakyti kai ką svarbaus apie gyvenimą, priversti įsiklausyti į „nerikšmingą“ meno balsą ir pakvesti susiimti už rankų, kad gyvenimas nenutrūktų. Tokia utopinė idėja buvo ir jos „Visuomenės priešo“ sumanymo kertinis akmuo.

Neigydinti akcija šiandien atrodė kaip svarbiausias paskutinių metų Jūratės darbų ženklas. Jis išreiškė vis radikalesnį menininkės požiūrį į teatro ir apskritai kūrybos misiją šiandieniame pasaulyje. Jūratė neskirstė meno į „šiuolaikinį“ ir „tradicinį“, jai nerūpėjo estetinės formas. Ir už meninį rezultatą jai svarbesnis buvo siekis grįžti prie kūrybos ištakų, iš naujo atrasti jos prasmę ir misiją. Tai įkvėpė paskutiniuosius Jūratės darbus „Vyšnių sodas“ ir „Visuomenės priešas“, į kuriuos ji idėjo daug širdies, jėgų, ir sau bei kolegom kėlė pačius auksčiausius, kartais tiesiog neįvykdumus reikalavimus.

Aistringas Jūratės tikėjimas, kad

teatras neturi tik misti gyvenimui, bet privalo jį perkurti, suartina ją su tokia teatro mąstytoju kaip Artaud ir Grotowskis idėjomis bei veikla. Turiu galvoje ne nuveiktu darbų mastą, bet mąstymo bendrumą ir nuosklumą. Naujų idėjų stokojančiame šiandieniame Lietuvos teatre Jūratė jautė proveržio būtinybę ir veikė kaip pirmosios kartos modernistai, tikėjė, kad menas turi keisti pasaulį. Kas tai – apgaulinės naivumas ar ateities meninės kūrybos ižvalga?

Jūratė nebuvė teoretikė, nors gebėjo geriau už daugelį šios srities profesionalų analizuoti teatro reiškinius ir procesus. Ji turėjo unikalų intuicijos ir vaizduotės dovaną, kuri padėdavo jai peržengti profesijos ribas irapti viso kūrybinio proceso siela. Todėl jos idėjos dažnai virsdavo režisūrinį sprendimų ašimi.

Banalu sakyti, kad Jūratė Paulėkaitė buvo viena talentingiausių šiandienios Lietuvos teatro kūrėjų. Ji buvo vienas iš keleto žmonių, kuriuos nedvejodamas pavadinčiau

mūsų teatro sąžine. Ar tai reiškia, kad su Jūratės išėjimu ji dar labiau susitraukė? Ji žarstė ugnį rankomis ir pati virto ugnimi. Mintyse skamba Artaud žodžiai: „Reikia būti kankiniams, kurie deginami siunčia ženklus nuo savo laužų.“ Kodėl tokia kaina, Jūrate?

AUDRONIS LIUGA

V. HYVÖNEN NUOTR.

Rūsti gyvenimo sąskaita

ATKELTA IŠ 1 PSL.

Julija Skuratova. Scenovaizdis neperkrautas kaimo buities rakandais, detalai išvardyti autorės. Scenoje svarbiau ta peršviečiamą girdžianti geležinių virbų sieną, atitraukiami įėjimai į slaptavietę, kas neabejotinai asocijuojasi su kalėjimu. Šiuo atveju – „namų kalėjimu“. Visas scenovaizdis su geležine lova ir ilgu virtuviniu stalu scenografės panardintas į prietemą, kuri režisieriu turbūt yra ir pokario gyvenimo tamsa be prošvaicių.

Epochos koloritas atsispindi ir kruopščiai parinktuose veikėjų kostiumuose, net jų detalėse. „Viršūnė“ – partorgo Martyno Trū (Egidijus Stancikas) ryškiai raudonos apatinės kelnės – trumpikės, kaip spalvinis „politinis“ akcentas, ir kaip linksma groteskiška detalė. Su „vladivostokišku“ skoniu, pigiai blyžgūčiai, superaukštaišiai šaižiai kaukšinčiai bateliais 1992-aisiais īgriūva į savo prosenelės namus Zara (Elzė Gudavičiūtė).

Režisierius atsakso žaurumo persmelktų scenų, natūralistinės KGB tardymų „metodą“ detaliacijos. Tačiau spektaklyje tyro grēmės atmosfera, nuolat jauti pavoju, personažus kaustančią baimę. Nerimo įneša ir kompozitorius Tito Petrikio muzika, neabejotinai persiduodanti žiūrovams, su didele vidine įtampa stebintiems šią istoriją, turinčią ir detektyvo elementų...

Jonas Jurašas, kaip man pasirodė, nevengia spektaklyje ir kitokios stilistikos spalvų. Antai gana efektinė aktoriaus Gintaro Adomaičio – Alydės namuose besislapstančio Hanso – povyza (ilgi plaukai, apželės veidas, apdriskę drabužiai) pri-

mena keistą atskyrėlį, atkeliausį tarsi iš visai kitos erdvės... Kaip potetiņę metaforą ar simbolį suvoki ir jauną dailią moterį su vaiku ant rankų – Hanso žmoną Ingelę (Gabrielė Aničaitė) – tyliai tarsi šešėlis vaikštančią po savo buvusius namus, iš kurių sesers Alydės pastangomis ji buvo ištremta į Sibirą...

Jonas Jurašas, kaip žinia, labai atsakingai dirba su aktoriais. Jo režisuojuose spektakliuose dažnai su blizga talentai, skleidžiasi ligi šiol nepastebėtos kūrybinės aktorių galimybės. Ir šiame pastatyme kiekvienam, net epizodiniam personažui, rasta tiksliai prasminė vieta, raiškus išorinis piešinys – judesys, ritmas, spalva, nuotaika.

Šis ydžiulis vaidybos krūvis tenka aktorei Eglei Mikulionytėi, jau prieš tai puikiai suvaidinusiai spektakliuose „Dvejoniė“ ir „Antigonė Sibire“. Alydės Trū vaidmuo spektaklyje „Apsivalymas“ akivaizdžiai patvirtina, kad Eglė Mikulionytė pasiekė savo kūrybinę brandą, vaidybinį meistriškumą. Ji tapo didele dramatinė artistė.

„Apsivalyme“ aktorė kuria tarsi du vaidmenis, du charakterius – dviešimt penkerių metų moterį ir septyniasdešimtmetę Alydę. Pjesėje ir spektaklyje Alydė Trū vos ne kas akimirką turi grižti tai į savo jauystę, tai į senatvę. Ji turi greit nusimesti penkiasdešimties metų naštą. J. Jurašas tai išsprendžia lengvai ir stebėtinai sumaniai. Žaibiškai transformacijai spektaklyje padeda juodas padėvėtas paltas. Jaunoji Alydė ji vikriai nusimetė nuo pečių, o senoji juo neskubiai, kaip amžiaus naštą, apsigaubia. Natūralu, kad tuoju

pat keiciiasi ir abiejų aktorių herojų vidinis ritmas, judesiai, balsas...

Dramaturgė Sofi Oksanen pateikė toli gražu netradicinį charakterį „Heroje“ Alydės nepavadinsi. Tai komplikuotas charakteris – žiaurios išdavystės (išdavė KGB savo vynenė seserį Ingelę, kuri su vaiku buvo ištremta į Sibirą); paklydimai (sovietų laikais buvo itin prosovičiai nusiteikusi); astringa, nuodėminga meilė sesers vyru Hansui, kurį slepia savo namų slėptuvėje...

O stai 1992-aisiais Alydės namuose atsiranda jauna mergina iš Vladivostoko, Zara, kuri, pasirodo, yra Ingelės dukros dukra – tai lyg Alydės klaudij ir išdavystės aidas, rikošetu sugrįžęs į jos sąžinę...

Eglei Mikulionytėi reikia atverti išties makabrišką jausmą ir emocijų siautulį. Jos Alydė – ketas, stiprus charakteris, užsišklandęs iš vidaus, neprieinamas. Aktorės vaidybos maniera išoriskai itin santūri, bet stebėdamai ją – jauną ar seną – tarsi girdime josvidinių balsų, monologų, kurio ši moteris žodžiais neišsako. Už ją „kalba“ veidas, mímika, santūrūs judesiai, daug pasakantis žvilgsnis. Dažnai Mikulionytė Alydė iš siaubo tarsi suakmenėja, bet ir tais atvejais intuityviai suvoki, kas iš tikrųjų yra paveikė. Meistriška Eglės Mikulionytės vaidybinė technika, kai tokios vaidybos tarsi ir nesimato arba ji vos mums atveriamos. Tokios yra aktorių scenos su Hansu (G. Adomaitis), kai tas meilės jausmas ją degine degina, kai ji tramdo save, kankinasi...

Pjesės finale Alydė autorės valia nuošauna mafiozus, atsvižiusių Zaram... Spektaklyje J. Jurašas tarsi nui-

Scena iš spektaklio „Apsivalymas“

NUOTRAUKOS IŠ KAUNO DRAMOS TEATRO ARCHYVO

ma nuo E. Mikulionytės Alydės dar vieną nusikaltimą – Zara gauna iš savo prosenelės nuodū buteliuką savo kankintojui... Kitą nušauna jo sėbras...

Zarą iš tolimojo Vladivostoko vaidina jauna aktorė Elzė Gudavičiūtė, neseniai baigusi teatrinius mokslus. Jos būsena spektaklyje – tai paniška baimė, siaubas, kad ji, kaip gyva prekė, vėl gali pakliūti į mafiozų pinkles. Gal todėl aktorė spektaklyje keistai susisukusi į kamuoļą, susigūžusi, tūnantį tai palovyje, tai lovos kampe su išplėstomis iš siaubo akimis, užspaudusius burną rankomis, kad nešauktų...

Pokario sovietinio kaimo laikotarpį tiksliai perteikia dar vienas spektaklio personažas – Egidijaus Stanciko partorgas, Alydės Trū vyras, itin susireikšminęs dėl savo pareigybės, o iš esmės – nevalyas chamas, liumpenas. Aktorius vaidina šį atgrasų veikėjų nespausdamas, lengvai, su humoru...

Prasminius režisūros akcentus

perteikia ir trys mafiozai (aktoriai Tomas Erbrėderis, Sigitas Šildauskas ir Arūnas Staniūnas) – išsidrebė kėdėse, „atsipalaidevę“, jie „žaidžia“ su savo aukomis, keisdami ankstesnius „kagėbistinius“ tardymo metodus...

Visa balsi sumaištis, vykusi šiam niūriame Alydės name, staigiai baigiasi: vieni žuvę, kiti išvažiavę. Namų šeimininkė ir vėl viena su savo neramia sąžine. Spektaklio finandas – ant stalo degantis mažas namelio maketas. Taip užsibaigs ir Alydės – Eglės Mikulionytės ilgas, vingiuotas, paklydimų, kompromisių ir išdavycių kupinas jos gyvenimo kelias, už kurį reikia atsakyti. Bent sau pačiai.

Tokia dramatiška gaida baigiasi Jono Jurašo spektaklis „Apsivalymas“, gražinęs mūsų teatrui jo svarbią misiją – kalbėti apie skaudžius dramatiškus dalykus, kuriuos šiandien ištumia keistos ir sunkiai išsifruojamos režisūrinės kompozicijos...

Anonsai

Vilniaus fortepijono muzikos festivalis

Nacionalinės filharmonijos koncertų kaleidoskope ši rudenį ryškiai išskiria lapkričio 9–26 d. vyksiantis II Vilniaus fortepijono muzikos festivalis. Šiemet jis skiriamas F. Lisztovo gimimo 200-osioms ir M.K. Čiurlionio mirties 100-osioms metinėms. Festivalio meno vadovės Mūzos Rubackytės iniciuotoje prograime – devyni fortepijono muzikos koncertai: nuo rečitalių iki prašmatnių fortepijono ir orkestro muzikos vakarų; juose išgirsime iškilus mūsų šalies ir užsienio pianistus, scenon kiltis ir talentingas jaunimas.

Festivalio preliudija vyko lapkričio 9 d. – mecosopranas Irina Dolženko (Rusija) ir pianistė Inna Davydova (Latvija) atliko F. Lisztovo dainų ir S. Rachmaninovo romansų programą. Lapkričio 12 d. 19 val. vyksiantis festivalio pradžios koncerte pasirodys šio renginio iniciatorė ir meno vadovė pianistė Mūza Rubackytė, su dirigentu Stefanu Lano (JAV, Šveicarija) bei Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru parengusi intriguojančią romantinę programą, kurioje susiduria Lisztovo

ir Wagnerio kūryba. Tai simfoniniai preliudai, išsimintina Izoldos mirties scena iš Wagnerio operų „Niurnbergo meisterzingeriai“ bei „Tristanas ir Izolda“, taip pat du Liszto fortepijoninių koncertai.

Lapkričio 13 d. 16 val. II Vilniaus fortepijono muzikos festivalio sceneje koncertuos Mstislavo Rostropovičiaus fondo Lietuvoje stipendiniukai Ignas Maknickas, Guoda Indriūnaitė, Neringa Valuntonytė ir Kristina Annamukhamedova bei Azerbaidžano jaunieji talentai Rustam Zeynalovas ir Narmin Najafli.

Lapkričio 16 d. į Lietuvą atkeliaus tarptautinis turas „Liszto naktis“. Klausytojų laukia muzikinio pasaulio naujienos iš trijų tarptautinių šiomet vykusių F. Lisztovo konkursų Utrechtė, Budapešte ir Vieno. Filharmonijos Didžiojoje salėje (19 val.) pasirodys Utrechtė vykusių konkursu nugalėtojas Masa-taka Goto (Japonija), Budapešte vykusių bene svarbiausio pasaulyje F. Lisztovo pianistų konkursu nugalėtojas Alexanderis Ullmanas (Jungtinė Karalystė) bei prieš dvejus metus Veimare įvykusio 6-ojo F. Lisztovo konkursu I premijos laureatas Gáboras Farkasas (Vengrija).

Lapkričio 19 d. festivalyje bus dėliojama muzikinė „Romantizmo

mozaika“. Taip pavadintą rečitalį festivalio scenoje skambins pasaulinio garso argentiniečių pianistas Nelsonas Goerneris. Būdamas septyniukos metų, jis laimėjo I vietą Liszto pianistų konkurse Buenos Airėse. Nelsono karjerą ėmėsi globoti legendinė Martha Argerich, jos dėka jaunuolius galėjo studijuoti Ženevos konservatoriuje, Marios Ti-po klasėje. 1990 m. jis pelnė I vietą tarptautiniame pianistų konkurse Ženevoje. Nuo tos dienos laureatui atsivérė garsiausios koncertų salės. N. Goerneris yra vienas iš kelių virtuozų, galinčių per vieną vakarą atliki abu Brahmo koncertus fortepijonui. Ypač klausytojus domina 42 metų pianisto interpretuojama Liszt ir Chopino muzika. Kaip tik jų kūriniai N. Goerneris atlikus Vilniuje, beje, rečitalių jis pradeda M.K. Čiurlionio prelidais.

Mozaičias keis metamorfozės. Taip pavadintas Rūtos ir Zbignevo Ibel-hauptų fortepijoninio dueto vakaras lapkričio 20 d. 19 val. Duetas festivaliu rengia Lietuvos retai skambančias fortepijoninio ansamblio žanro kompozicijas – tai maestro Jono Aleksos parengta M.K. Čiurlionio simfoninių poemos „Miške“ transkripcija fortepijoniniams ansambliniui, Lisztovo simfoninių poemų, kurias pats kom-

pozitorius buvo pritaikęs ir dviem fortepijonams, versijos ir nuotaikinės, virtuoziškumu tviskančios Mozartą bei Verdi operų transkripcijos.

Lapkričio 23 d. 19 val. festivalio scenon kiltis atlikėjas iš Prancūzijos Yves'as Henry. Iš legendinių pedagogų Pierre'o Sancano ir Aldo Ciccolini pianistas sėmėsi autentiškos XIX a. muzikos atlikimo manieros ir subtilybių. Šio menininko rečitalyje „Sukryžiuotos dedikacijos“ išgirsime XIX a. fortepijono kompozicijas, kurių dedikacijos liudija muzikų bičiulystę – koncerte skambės Chopino Antroji baladė, dedikuota kompozitorius draugui Schumannui, o pastarasis Chopinui skyrė savo „Kreislerianą“. Kita „sukryžintų dedikacijų“ pora – tai Schumanno garsioji Fantazija C-dur, kuria vokiečių romantikas dedikavo Lisztui, o pastarasis Schumannui – savo didžiąją Sonatą h-moll.

Lapkričio 25 d. 19 val. Filharmonijos salėje laukiami Luko Geniušo gerbėjai. Garsios muzikų giminės atžala dažnai juokauja, kad neturėjo galimybės rinktis profesijos: jau vaikystėje jis apsupo muzikai ir nebepaleido... 21 metų muzikantas jau yra laimėjęs prizus dešimtyje tarptautinių pianistų konkursų, net du iš jų – 2010 metais: Ginos Ba-

chauer Solt Leik Sityje (I vieta ir auksio medalis) ir F. Chopino Varšuvėje (II vieta ir sidabro medalis). Rečitalyje „Trys gyvenimo tarpsniai“ L. Geniušas atlikis visas Chopino sonatas: jaunystėje sukurtą Sonatą, op. 4, Nr. 1 c-moll, 1839 m. – Sonatą, op. 35, Nr. 2 b-moll (jos trečia dalis, garsusis gedulingas maršas, atsirado kiek ankščiau) ir Sonatą, op. 58, Nr. 3 h-moll, parašytą 1844 metais.

Lapkričio 26 d. 19 val. festivalio pabaigos koncerte „Legendinė dvikova“ pasirodys Lietuvos nacionalinės simfoninių orkestras, dirigujamas maestro Roberto Šerbeniko, ir pianistai Francesco Nicolosi bei Müza Rubackytė. Koncerto programe – Sigismondo Thalbergo transkripcijos, per fortepijono spalvą prizmę perleidžiančios Bellini operų fragmentus – garsiąją Ariją „Casta Diva“ ar fantaziją „Somnambula“; taip pat – virtuozišcė Lisztovo fortepijoninė kompozicija „Prakeikimas“ bei vizionieriška simfoninė poema „Prometėjas“. Tarsi simfoninės muzikos interliuidai programoje skambėja Berliozo maršas ir Beethoveno uvertūra, atvedantys į koncerto kulminaciją – retai atliekamą Beethoveno-Liszto kūrinį „Atėnų grūvėsiai“ fortepijonui ir orkestrui.

LNK INF.

„Jie“ ir tautiškumo dirbtuvės

Arturo Žmijewskio filmai ir atskirties politika

Lina Žigelytė

I Arturo Žmijewskio darbus galima žvelgti kaip ir į Berlyno sienos griuvėsius – iš Rytų ir iš Vakarų. Pastaraisiais metais dėmesys į jo videodarbus dažniausiai krypssta būtent iš Vakarų, kur daugiausia demonstruojami šio lenkų menininko darbai, išskantys sovietų socializmo nepatyrusį žiūrovą į postsocializmo pagirių verpetą. Cia Antrojo pasaulinio karo košmarą, Šaltojo karo propagandas ir Sovietų Sajungos grūties reginių prisodintai vakietykai vaizduotei pateikiama tai, kas iki šiol turi paklausą globalioje meno rinkoje: Holokaustas, katalykė, su romantizmu ir fašizmu sanguliaujantis mūsų kraštų nacionalizmas. Tam tikra prasme A. Žmijewskis laiku išoko į Vakarų link traukiant ekspresą, kuris lyg Larso von Tiero sulkurto kompanijos „Zentropa“ traukinys skrodžia per istorinių katastrofų sufragmentuotą žemėlapį. A. Žmijewskio filmuose ir šio traukinio vaguonose veikėjai panašūs: žydiu su konklageriuose išstatuoti ir iki šiol išlikusiai numeriais ant kūnų, religijoje paguodą atradusios moterys, patriotiskas jaunimas. Dar į šį fantasmagorišką traukinį A. Žmijewskis susodina išrengtus garbės sargybos karius („KR WP“, 2000), vaikus su psichine negalija („Botanikos sodas / Zooligijos sodas“, 1997), Parkinsono ligos kamuojamus senukus („Meilės menas“, 2000) ir į Airiją emigravusių lenkus („Darbininkai ir darbininkės“, 2008–2009). Šiame psichodeliškame Lenkijos postmodernybės peizaže tetrukska seksualiniu mažum.

A. Žmijewskio menas – tai socialinių atskirčių atrakcionų parkas, gausiai ir tirštai videodarbuose drebiančios tai, kas viešoje erdvėje dažnai nematoma ir todėl stumiamą gilyn į socialinių traumų paraštes. Tiesa, rodydamas tai, apie ką kalbama retai, šis menininkas kuria viešą erdvę. Be matomumo iš tylos ruko išnyrantys subjektai negali tapti politiški – jie gyvena tik medicininuose ar socialinių traumų kontekstuose, o ne politikoje. Taigi savo darbais A. Žmijewskis artikuluoja ir politinę poziciją. Nenuostabu, jog per pastarąjį dešimtmetį provokuojančių temų pasirinkimas jam suteikė labai aukštą prabą tarptautiniuose šiuolaikinio meno vandenynse – jis paskirtas kitų metų Berlyno bėnalės kuratoriumi.

Žvelgiant į A. Žmijewskio darbus kyla natūralus klausimas – ar menininkui būtina filmuoti Bacho atliekančius kurčnebylius vaikus, kad mes suvoktume, jog dainuoti įmanoma ir tuomet, kai kūnas to neleidžia? „Dainavimo pamokoje Nr. 2“ (2003) Leipcigo katedroje kurčnebylių vaikų choras drauge su profesionale operos soliste atlieka Bacho kantatą. Dėl vaikų ir muzikantės sugretinimo bažnyčioje ai-dintis chaosas palieka gana slogan

jausmą, nors vaikai atrodo išsiautę ir laimingi. Videodarbas „80064“ (2004) yra dar kontroversiškesnis. Menininkas iškina buvusį Aušvico koncentracijos stovyklos kalinių parvykinti ant dilibio išstatuoti numerį 80064, taip dar kartą ant odos įrašant Holokausto atmintį.

Savo darbus A. Žmijewskis vadina „taikomuoju socialiniu menu“. Jis siekia kvestionuoti meno autonominės ir reabilituoti meno virsmą nuskausminamaja prie-mone, kuri iš esmės nekeičia situacijos. A. Žmijewskio laboratorinė metodika neatsiejama nuo jo mokytojo – itakingo menininko ir kritiko Grzegorzo Kowalskio, kurio pedagoginę kalvę perėjo į kitos šiuolaikinio Lenkijos meno žvaigždės (tarkim, Katarzyna Kozyra ir Pawełs Althameris). G. Kowalskui svarbu trintini tarp privatumo ir visumo pagristas menas bei menininko, kaip moderatorius, vaidmuo kūrybos procese.

Pastarosios strategijos proble-mišumas atskleidžia A. Žmijewskio videodarbe „Jie“ (2007, 27 min.), kuris spalio mėnesį buvo demonstruojamas Šiuolaikinio Kanados meno muziejuje Toronte („Jie“ buvo su-kurtas 12-ajai Dokumentai 2007 m.). Tuo pat metu muziejuje veikė ir laikina Paco Barragáno kuruota paraoda „Patria o Libertad!“ Apie patriotizmą, imigraciją ir populizmą. Gana mažoje erdvėje labai arti vienas kito suburti darbai (dauguma jų – videodarbai) kartais perrékda-vio vienas kitą, todėl bendras jausmas buvo panašus į čia pat demonstruojamą ispano Santiago Sierros garso instalaciją „Europos plokštelė“ (2009), kurią sudaro du įrašai. Viename skambia tuo pat metu atliekami visų 27 Europos Sajungos valstybių nacionaliniai himnai. Kitame girdimas „išvirkščiai“ grojamas ES himnas. Apie įrašų turinį neįspėtas klausytojas girdi tiesiog beprasmę kakofoniją, kuri perteikia šiandien ES krečiančią ekonominių, socialinių ir politinių problemų kraninį. Užuot klibinus ši šišrių lizdą, šiandien ES valstybėse patriotizmo, imigracijos ir populizmo diskursai vis transformuojasi vienas į kita, siūlydami skubotą nuskausminimą, dažnai nutaikytą į mažiau pageidau-jamus piliečius – imigrantus, etni-nes ir seksualines mažumas.

A. Žmijewskio filmas neria į pa-našias temas. Videofilmą sudaro keturi susitikimai: apliešame sandėlyje susitinka keturios mažos (maždaug penkių žmonių) grupės – pensinio amžiaus katalikės moterys, Lenkijos žydų bendruomenės jaunimas, grupė nacionalistinio judėjimo „Visos Lenkijos jaunimas“ narių ir kelioms kairiųjų organizacijoms priklausantių jaunimas, tarp kurių yra socialistų, darbininkų ir lytinio švietimu užsiimančios iniciatyvos atstovų. Per pirmajį susitikimą kiekvienai grupei ant maždaug žmogaus dydžio popierius lapo tenka sukurti naują nacionalinę Lenkijos vėliavą.

Katalikės moterys nupiešia didelę katalikų bažnyčią. Žyda – Lenkijos žemėlapį su hebraiškai užrašytu žodžiu „Lenkija“ per vidurį. Dešinieji radikalai nupiešia Lenkijos vėliavos spalvų kaspiniu apjuostą kai-laviją. Kairieji, kurie vieninteliai neturi aiškaus juos vienijančio vizua-laus simbolio, ryškiame tamsiai raudoname fone vaivorykštės spalvomis užrašo žodį „Laisvė“. Tuomet pasirodo A. Žmijewskis ir paskel-bia žaidimo taisykles: „Jei jaučiate, jog jums kas nors nepatinka, galite tai pakeisti. Galite redaguoti, per-rašyti, užpriešti, sunaikinti ar ką nors pridėti.“

Per mažiau nei pusvalandį ši atskiroms grupėms artima nacionalinė ikonografija pamažu virsta tua-leto sieną primenančia keverzone. Nacionalistai šalia hebraiškai už-rašyto žodžio „Lenkija“ užrašo tą patį, tik lenkiškai („Neturū omeny, kad Lenkija turi priklausyti len-kams, bet prioritetai turi būti aiškūs“, – pakomentuoja savo estetinių sprendimą vienas iš patriotų). Kai-riųjų „Laisvė“ dešinieji užtapa bal-tais dažais ir didelėmis raidėmis už-rašo „Dievas, Garbė. Tėvynė“. Šalia šių lozungų žydų jaunimas prideda lentelę su žodžiu „Pogromai“.

Pamažu kairiųjų vėliau tampa ant rėmo pritvirtintu popieriaus la-pu su ziojinčia didele skyle, o nacio-nalistų tautiškumo ikona yra tiesiog nebejskaitoma terlionė su svastiko-mis, Dovskyd žvaigžde, pentagrama, vaivorykštė, sukryžiuotu kūju ir pjautuvu bei paskubomu užteptais įvairiausiais šūkiais. Galiausiai kai-rijei ir žydų jaunimas išmeta per langą dešiniųjų simbolų ir rėmą, ant kurio jis buvo pritvirtintas. Patyrę ne-tektį, dešinieji baltais dažais pakoreguoja ant katalikų moterų nupieštos bažnyčios, kuri iki šiol beveik išvengė intervencijos, atsisradusias dėmes. Prie nupiešto altoriaus jie pastato kelis putplasio gabalus, ant kurių išmigruoja jų simbolai – kai-lavijas ir šūkis „Didžioji katalikiška Lenkija“. Čia pat atsisradus kairiųjų aktyvistų atstovė aukštakulniais su-trypia putplasti ir demonstratyviai pareiškia, jog jis nenori gyventi di-džiojoje katalikiškoje Lenkijoje.

Paskutinis – ketvirtasis – susiti-kimas pereina nuo simbolų prie eks-perimento dalyvių kūnų. Katalikės moterys, iki šiol daugiausia ramiai stebėjusios išykius iš šalies, staiga su-vokia, kad jas žeidžia kairiųjų dėvimi raudoni marškinėliai su ant jų esan-čiu žodžiu „Laisvė“ (po pirmojo susi-tikimo visoms grupeiems buvo įteiktai marškinėliai su jų nupiešta sim-bolika). Imamasi žirklių. Dešinieji dar mėgina pagaminti naują simbolį su kardu, bet žydų jaunimas jį greitai padega, o išsiplėtusi liepsna sukelia ne-didelį gaisrą. Paskutiniuose kadruose matyti dūmuose skendinti patalpa su išmėtytais dažų balionėliais, ištepli-tomis grindimis ir tučiu rėmu.

Filmo turinys tirštas, o forma – dokumentiška. Visi keturi susitikimai nufilmuoti rankine kamera, ku-

Artur Žmijewski. „Jie“ (Oni / Them). 2007 m. Videofilmas, trukmė 27 min.

MENININKO NUOSAVYBĖ, DALYVAUJANT GALERIJAI „FOKSAL“, VĀRSUVOS FONDUI

(FOUNDATION WARSAW) IR „PETER KILCHMANN“ GALERIJAI, CIURICHAS

ri dar labiau fragmentuoja sandėlyje besirutuliojančių išykių dinamiką. „Jie“ neturi užkadrinio pasakotojo, kuris paaškintų šių eklektiškų dirbtuvų cīga. Kartais A. Žmijewskio la-boratorijs dalyviai tiesių į kamery paaškina savo veiksmus, bet iš esmės po patalpą drauge su ekspe-rimentu dalyvias judančios kamery nupūsti istorines dulkes. Žydu bendruomenės jaunimui ir susijungusioms įvairioms kairiųjų politinių pažiūrių grupelėms tenka sudėtingesnė užduotis, nes vieni šiuolai-kinės Lenkijos žemėlapje yra tie-siog traumas menantis vakumas, o kiti iki šiol bando išsprausti į šį žemėlapį. Būtent pastarajai grupei tenka kurti bendruomeninę simboliką neturint aiškaus juos vienijančio bendro vardiklio, nes jie mažiausiai homogeniški. Idomu ir tai, jog tarp kairiųjų, kaip ir tarp žydų jaunimo, nėra aiškuo lyderio – jų kūrybinė intervencija yra horizontali, čia susiduria seksualumas, klasės klausimai ir įvairios feminizmo bangos.

„Jie“ nėra Nicolaso Bourriaudo „ryšių estetika“ paremtas darbas, nes A. Žmijewskis vienintelis iš sandėlio išeina su medžiaga filmui, kuris daugiau atskleidžia nesuderinamus, konfliktus ir atskirtis, o ne kolektivių sukurta produkta. „Jie“ sukyla prieš konsensusu paremtą vienos erdvės idėją. Politika čia, kaip ir Jacquesui Rancière'ui, yra aritmetika: anksčiau klaudingai suskai-čiuot, neįtrauktų ar padaugintų bendruomenės dalį nuolatinis perskaičiavimas. „Jie“ prideda, atima, dalina ir augina savo politines pažiūras ir simboliką. Stipriausia filmu siunčiama žinia ta, kad tautiškumas, kaip jungtis, nekuriamas politinėse institucijose ar organizacijose. Pirmoko ar grafitų pašytojo kuprinės turinį primenantys įrankiai, kuriuos A. Žmijewskis duoda savo filosofinės laboratorijos subjek-tams, tautiškumą ir jo simbolius paverčia kūrybos procesu, kuriamo nėra mokytojo ar trafaretų. Svarbiausia, kad A. Žmijewskio eksperi-mentas nesiekia sukurti vieną bendrą kolektivinį produktą. Nes kai jis téra vienas, – kaip „Zentropas“ traukinys – jo turinys primena košmarišką sapną, iš kurio neįmanoma pabusti.

Skirtingų kūnų apgyvendinimas

Nuo objekto prie proceso

Apie konkursą „Jaunojo tapytojo prizas '11“

Vis augantis jauniems tapytojams skirtas konkursas „Jaunojo tapytojo prizas“ kasmet sulaukia dėmesio ir diskusijų. Konkursinis reprezentavimo pavidales skatina kalbėti ne tik apie jaunus menininkus, bet ir apie konkurso funkcijas Lietuvos tapybos kontekste. Pasibaigus jau trečiam konkursui, nuomonėmis dalinasi menininkai ir menotyrininkės.

Kristina Stančienė: Pats jaunojo menininko statusas ir konkurso reitorika man skamba nevienaprasmiškai. Manau, jি kelia šiek tiek asociacijų su sovietmečio jaunystės kultu. Pagaliau jaunystės, fizinio grožio idealizacija labai ryški ir dabarties visuomenėje, bent jau tarp masių, plačiuojančiu sluoksniu, juolab toki jvaizdži nuolat bruka žiniasklaida. Šiame konkurse tam tikra prasme susiduriame su savaimine, nors ir laikina, privilegija. Kalbant apie menininkus, konkrečiai – apie Lietuvos situaciją, galbūt kiek vyresni kūrėjai, tarkime, vidurinioji karta, nebelpanti jaunuj amžiaus kategorijoje, tačiau nespėjusi pagyventi sovietmečiu, kuris lojalieims kūrėjams pažardavo ir nemažai privilegiją, tarsi lieka su menkesniais koziriais. Ji lyg ir neturi nieko išskirtinio, ypatingos žymės, jei vertintume vadovaudamiesi populiaria nuostata, kad pozityvu yra tai, kas nauja (jauna)...

Meno sritis konkursai visada kvepia sportinio varžymosi principais. Susiduriu su panašiu, tiki „žemesnės“ grandies reiškiniu – moksleivių dailės olimpiadomis. Nemalonai, atgrasi formuliuotė... Kita vertus, konkurenčios, varžymosi veiksny – iþprasta žmonijos elgsena, padėjusi išgyventi, augti. Šiuo požiūriu konkurso „sportinę“ dvišalią derėtų laikyti teigiamu dalyku. Žinoma, taip galvoti būtų naivu, nes konkurso dalyvių darbai, mąstomas neretai dar labai „suaugęs“ su ugdymo institucijomis, konkrečiai – su VDA. Todėl čia iš dalies vertinami ne tik konkretių menininkų kūrinių, bet ir institucijos „iðdirbės“. Kol kas ir pats reiškinys nėra dar toks didelis ir reikšmingas, kad pakeistų situaciją iš esmės. Nors, reikia pripažinti, – jis tokis vienintelis, ir mažame Lietuvos meno pasaulyje jau spėjės pagaarsėti.

Žinoma, konkurse apstu ir daugiau teigiamų, pozityvių dalykų. Pavyzdžiui, savaiminis tapybos medijos populiarinimas, jos reitingų kėlimas. Publikos iðakos veiksny – balsavimas internetu – galbūt taip pat kiek priartina meninę kūrybą prie minios, jei puoselėjame iliuzijas apie platesnę šiuolaikinio meno skliaudą. Visi kiti konkursu privalumai atspindi jo rengjų pristatymuose – iš esmės tai įvairios, kiek įmanoma Lietuvos salygomis, jauniesiems atveriamos galimybės, paslaugiai išsiesta paramos, palaiikymo ranka.

Eglė Ridikaitė: Kai pirmą kartą sužinojau apie konkursą, pagalvojau: ačiū Dievui, pagaliau kążkas vyks ta, tai kažkam rūpi. Pabaigus aka-

demiją tikrai būna sunku, nėra už ko užsikabinti. Dabar kaip ir šioks tokis šansas, stimulas kurti. Ir pre-mijos neblogos, verta stengtis. Gerai būtų, kad konkursas neužgesę ir tobulėtų. Kad pasidarė tarptautinis, gal ir gerai, daugiau skirtingų konkurentų, skanesnis laimėjimas (tik lietuviams sumažėjo šansų).

Kostas Gaitanži: Mane tikrai manonai stebina šis gana naujas konkursas – tiek dalyvaujančių jaunu menininkų kiekiu, tiek ir jų darbų kokybe. Aišku, pats jau nespėjau jame sudalyvauti – pirmam konkursui prasidėjus, buvau porą metų per senas... Vienap ar kitaip, reikia pripažinti, kad šis konkursas gerokai pagyvino Lietuvos tapybos situaciją, pritraukė meno kritikų bei žiūrovų dėmesį prie šios dar praėjusiai dešimtmetyje vos ne marginalios meno sritis. JTP suvaidino svarbų vaidmenį gražinant tapybą ið dabar ties meno diskurso šerdži. Dar prieš dešimtmjetį dauguma VDA Tapybos katedros absolventų iškart po baimi ieškodavo galimybę „persikvalifikuoti“ į videomeno, performanso, instalacių menininkus,

perlenksiu lazdos sakydamas, kad Jonas yra išskirtinis jaunas menininkas. Jo kūrybos brandumas ir gilumas mane žavi. Kita vertus, nors ir „laikydamas kumštį“ už jį, nemaniu, kad jis yra konkurso favoritas – jo kūryba man atrodė nelabai telpanti į konkurso formatą. Tuo manoniu buvo sužinoti, kad klyda.

Jolanta Kyzikaitė: Pliusai. Prižinimas ir pinigai – tai aktualūs jaunam menininkui. Dalyvauvau nuo pirmųjų JTP gyvavimo metų (2009). Galu iš karto pasakyti, kad dėmesį pajautau net nelaimėjusi pirmos vienos. Žmonės buvo susidomėję, iš kur aš tokia atsiradau. Taip pasirodė pirmieji interviu, kvietimai dalyvauti parodose. Manau, tas dėmesys ir paskatinės nesustoti, citi toliau. Tokių paskatinimų jaunam žmogui tikrai trūksta, nes pirma – bausi ir pasirodyti, išlikti iš savo studijos, antro – nelabai kas linkęs išleisti nepatirkintus jaunus menininkus. Minusai, kad daug ir neigiamų emocijų iš aplinkinių, kurie nelabai linkę kam nors užleisti vietą.

Antrą kartą dalyvauti konkurse (2010) buvo lengviau. Nes niekas

Laura Pold. „Lova“. 2010 m.

siedami savo ateitį su ŠMC institucija. Iš tiesų, tuo metu tai atrodė kone vienintelis sėkminges meninės karjeros keliais. Laimė, tai tebuvo iliuzija. Keistas sutapimas – susidomėjimas tapyba pradėjo augti tolygiai su ŠMC „saulėlydžiu“. Jei šis konkursas būtu atsiraðęs kiek ankščiau, būtų galima sakyti, kad jis yra dabartinio susidomėjimo tapyba prižastis. Jei kiek vėliau – kad tai nauju tendencijų vaikymasis. Bet nebuvo nei taip, nei anaip – štai kas tikrai keista.

Praejudisio konkurso laimėtojos pavardė vargu ar kažką nustebino – Jolanta Kyzikaitė jau buvo gana garšiai pasiskelbusi ankščiau, o šiuo metu laimėtojo pavardė man tikrai taip maloniai staigmena. Esu ankščiau susipažinęs su Jono Jurciko kūryba. Recenzavau tiek jo bakalauro, tiek magistro diplomių darbus. Ne-

nebežiūrėjo kaip į naują nepažistama veidą, o ir pati psychologiskai buvau labiau pasiruošusi. Matyt, per metus užsitarnavau pasitikėjimą. Reikėtų dar paminėti, kad ir po paties konkurso JTP veikla nepasibaigė, buvo organizuojamos konkurse dalyvavusių menininkų, ne tik nugalėtojų, parodos. Nupirkti darbai taip pat leido atsižvelgti ir gilius į kūrybą, o ne į išgyvenimą, ko tikriausiai negali sau leisti nė vienai pradedant tapytojas ar kitos meno sritis atstovas. Rezidencija – dar vienas labai aktualus prizas. (Kaip tik džiaugiuosi ja šiuo metu.) Labai geras būdas patikrinti save kitame kontekste. Tikrai patarčiau bent kas porą metų išvykti, pakeisti aplinką ir pasitikrinti, ar tikrai einama ta linkme. Kad ir kaip būtų patogu kurti savo aplinkoje, jos pakeitimai tikrai duoda daug naujų impulsų.

Jonas Jurcikas. „Susitikimo pradžia“. 2011 m.

Manau, šiu metų nugalėtojui tekėtikrai daug dėmesio, labai džiauguosi už jį. Apie šiu metų konkursą nelabai ką galiu pasakyti, nes nemačiau gyvai eksponacijos. Gerai, kad praplatėtie tiek menininkų, tiek komisijos ratas. Tikiuosi, kad konkursas toliau plėsisi, nenuleis kartelės. Aišku, čia ne sportas, ir sunkunaspręsti, kas tikrai vertas nugalėti. Bet tikiu, kad tai tik vienas laiptelis iš daugelio, ir tikrai sveikintinas. Baimės būti pamirštai nejaučiu – kuo didesnis iššūkis, tuo įdomiau.

Linas Jusionis: Esu dalyvavęs viusoje trijuose iki šiol rengtuose JTP konkursuose, taigi man yra sunku vertinti konkursą iš šalies. Manau, kad dalyvavimas konkurse ženkliai prisidėjo prie mano darbų sklidos ir atvėrė kai kurias galimybes, kurios antraip galėjo būti daug sunkiau pasiekiamos. Daugelis konkursų finalinėse parodoose dalyvavusių menininkų, nesvarbu, buvo apdovanoti ar tik dalyvavo konkursu parodoje, sėkmingai išsitraukė į Lietuvos meno lauką. Būtent tai yra esminis konkurso tikslas ir jis buvo igyvendintas sėkmingai.

Organizacinių trūkumų ieškoti nenoriu, o ir rasti jų būtų sunku. Komisija kasmet sudaroma iš kompetentingų ir labai skirtinėjimais požiūriu atstovaujančių profesionalų. Organizatorai dirba labai geranoriškai ir užtikrina puikią projektą sklidą. Tad vienintelis konkurso trūkumas yra finalininkų parodos. Kasmet kyla iðspūdis, kad eksponacija būtų sėkmingesnė, jei nebūtų kelių darbų, kurie atrodo ryškiai silpnėsni. Tačiau konkursas tėra dalyvių atrankos principas, tad JTP parodos atveju kritikos objektu turėtų būti tik menininkai. Kartais kyla klausimas, ar konkursas yra geriausias būdas skatinti jaunu menininkų kūrybos sklidą, ar tai tikrai sveikas konkurenčios kūrimas. Gal jaunuji tapytojų ar jaunuji menininkų bienalė būtų geresnė idėja? Tačiau vienas renginys netrukdo atsirasti kitam.

Andrius Zakarauskas: Šis konkursas yra neišvengiamas. Tokio pobūdžio renginiai vyksta visur ir seniai. Julija Petkevičienė yra darbštī, atsakinga ir graži moteris, kuriai patyko. Apie šiu metų dalyvius nieko negalčiau pasakyti, nes neradau sau nieko ypatinga. Stebēdamas

meno kūrinius, visad ieškau, kas mane įkvėptų, sujaudintų. Šiaip užuomazgos kirbėjo, bet menkos. Apskritai dalyviai susikaustė, nors jauni. Juk daugelis dar studijuoją ir studijų galimybų neišnaudoja. Tarsi tai būtų jų papildomas veiklos – hobio rezultatas. Neatrodė, kad investuotų į save. Ir neatrodė, kad patenkė geriausius darbus. Kai kurių autorų darbai iš dalies patiko, bet vis kažko trūko – nepadaryti, neišbaigtai. Tik išskirtinai J. Jurcikas, manau, laimėjo pelnytai, nes padarė rezultatą – išpildė ir investavo, nors man jo darbai nepatinka. Pastaruoju metu man įdomiausia I. Eremontaitė. Pernai, manau, laimėjo verta buvo ji. Antros vietas laimėtojo L. Jusionio darbelis salonišis, daug yra panašių. Tokia strategija populiarė ūsiulaikinėje tapyboje, tad yra tikrai įdomiai dirbančių menininkų, randančių asmeninį prieskonį. Trečios vietas laimėtojos estų tapytojos Laurės Pold darbas man iðvis nepatiko, net neatsiminčiau. M. Gailiūtės – gražu, bet to maža. Man džiugus šio konkurso atradimas – Ainės Jacytės kūrinys „O gal“.

Danutė Gambickaitė: JTP – projektas, kuris užgimęs buvo nuoširdus ir atvirai deklaravo savo „konkursišką“ charakterį. Nors ir pykum dėl tam tikrų „lenktynininkų“ niuansų, pavyzdžiu, kad laimi nebūtinai „greičiausias“, suprantai JTP judinamosios, aktyvinančios misijos vertę. Tačiau per trejus metus prie „konkursiškumo“ pripratome, pradėjome jo nepastebėti, tad automatiškai dėmesys nuo projekto kaip objekto krypsta prie proceso kaip objekto. Kalbant apie šiu metų JTP, puiku, kad buvo įtrauktos Latvija ir Estija, kita vertus, įtraukimas tikrai turėjo būti „riebesnis“. O maštant apie laimėtojus, mano pasirinkimas su prizininkais sutapo tik pirmame konkurse. Galų gale, kad ir kaip ten būtų, visai įdomu galvoti apie JTP kaip apie sumažintą ūsiulaikinės Lietuvos tapybos modelį ar žaidimų lentą.

PARENĖ JOLANTA MARCIŠAUSKYTĖ-JURAŠIENĖ

Paroda veikia iki lapkričio 12 d. „Titaniko“ parodų salės II a. (Maironio g. 3, Vilnius)
Dirba antradieni–šeštadienį 12–18 val.

Refleksiųjų beieškant

Menotyrininkės apie Modernaus meno centro rinkinių

Kadangi politikai daugiau nei kultūros bendruomenė viešai kalba apie kultūros jvykius, „7 meno dienos“ nusprendė iniciuoti diskusijos pradžią apie Modernaus meno centrą tarp dailės profesionalų. Menotyrininkams(-ėms) buvo išsiusta užklausa su klausimais: „Ar Jums, kaip menotyrininkui(-ei), yra aktualus MMC atsradimas? Kas asmeniškai Jums atrodo jdomiausia ar vertinga kolekcijoje? Kokių autorų kūryba rekomenduotumėte papildyti kolekciją?“ Tikslas buvo sulaukti trumpo komentaro, nuomonės nebūtinai atsakant į klausimus, o ir laisva forma. Dėkojame visiems atsiliepusiems.

Aleksandra Aleksandričiūtė: Modernaus meno centro atsradimas svarbus ne man pačiai, kaip menotyrininkai, o Lietuvos kultūrai, nes užpilda rimtą valstybės paliktą kultūros fiksavimo spragą. Iniciatyvą vertinu pozityviai.

Kolekcijoje parinkti išties tinkami autoriai: reprezentuojantys XX a. antros pusės ir pabaigas dailę; ir vertingi, su gera menotyrine uosles atrinkti kūrinių. Atrankos kriterijai yra estetiniai, ir gerai, kad kolekciją formuoja šiu dailininkų amžininkė – tai atitinka to paties meto pozūrių. Po poros dešimtmeciu, tikėkimės, kolekcija pildysis kitaip, bet kaip? Dabar to nuspėti negaliame. Apie kolekcijos trūkumus nesiimu spręsti, nes jau 20 metų domiuosi senaja daile ir modernizmu mėgaujuosi „atsipūtusi“, tik kaip žiūrovė. Man pasirodė, kad kol kas (iš matomos dalies) mažoka tarpdisciplinių darbų (bet gal jų iš principo nereikia?) ir fotografijos.

Principinė nuostata nerinkti tai-kemosios dailės kūrinių turi teigiamų aspektų, pavyzdžiu, sumažina gausių, ikyrių ir ne itin ryškių autorų pretenzijas patekti į muziejaus fondus. Tačiau drauge įtvirtina diskriminacinių nuostatų „taikomujų“ atžvilgiu, su kuria jie višą XX a. antro pusę atkakliai kovojo. Už borto lieka keletas tikrai vertingų kūrinių, pavyzdžiu, Sigitos Virpilaičio „Prie-kūnai“, Birutės Stulgaitės mini plastika, Jakubauskio ir Šaltenienės (Nac. premijos laureatų), kai kurie gerai parinkti Jakimavičių, Adomo-nio darbai, kurie kaip modernizmo plastikos objektai visiškai objektyviai galėtų atsidurti muziejuje. Tačiau reikėtų suformuluoti konceptualią atrankos nuostatą.

Erika Grigoravičienė: Nors su MMC dailės rinkiniu nesu tiesiogiai susijusi, galiu drąsiai teigti, kad jo atsradimas yra lemtinges mano profesinei veiklai. Nežinau, ar išvis iki šiol kur nors būta už privačias lėšas sukaupę rinkinių, kurie iš anksto būtų sumanyti kaip „fondai“, t.y. pasyvios kūrinių saugyklos, archyvai, aruodai, bazės, siulančios medžiagą istorinių, teorinių ar kitokių naracijų autoriams. Būtinės MMC kolekcijos kūrinių atrankos kriterijus, kaip supratau, buvo jų institucinė sklaida, tačiau vien to,

Vytautas Paukštė. „Plauna galvą“. 1999 m.

IS MODERNAUS MENO CENTRO ARCHYVO

žinoma, nepakanka, ypač kai kalbama apie sovietmečio meną. Dar vienas svarbus kūrinių vertės kriterijus šiuo atveju būtų recepcijos potencialumas – galimybė juos įtraukti į jvai-rius prasmingus kontekstus. Dide-lė dalis rinkinio kūrinių kaip tik tuo ir pasižymi. Tad kuratoriai, kada nora šiam muziejui darysiantys parodas, – tikri laimės kūdikiai. Jie savo sumanymus galės įgyvendinti „natūroje“, o ne pasitelkė reprodukcijas, ir juos pirmiausia pasuf-leruos rinkinio darbai.

Dailės kolekcija – tai reiškinys, kuriamo išin savitai susiduria vaizduotė ir tikrovė. Pavieniai kolec- cinkinkai dažniausiai stengiasi įkūnyti savo vizijas (neretai – individualū įsivaizdavimą apie tikrą, gerą me-ną, jo kanoną), bet jiems nebūtinai ir ne iškart tai pavyksta. Muziejų rinkiniai, kaupiami šimtmeciais, būna nulemti įvairių veiksnų ir atsi-tiktinumų. Realūs, viešai prieinami rinkiniai (taip pat ir parodos) ne-retai visuomenei kelia keistą nepa-sitenkinimą – jie visuomet pasirodo neatitinkantis kažkokio mišlingo to-bulo rinkinio vaizdinio. Įsivaizduo-jami muziejai atsirado kartu su dai-lės kolekcijomis, ir juos mėginta materializuoti įvairiai būdais. An-tai XVII a. pradžioje Antverpene buvo paplitusios nedidelės drobės – įsivaizduojamo idealaus rinkinio at-vaizdai (jų turi ir LDM), o bene labiausiai žinomas XX a. pavyzdys – André Malraux „Įsivaizduojamas muziejus“, pagristas modernių for-mų ir stilių paieška visų epochų vi-zialių artefaktų nuotraukose. Ben-dras, visuotinis gero meno (epochos ir/ar regiono) kanonas paprastai niekur nebūna dorai išreikštasis, bet žinovai jį puikiai žino ir kalba apie jį kaip objektyvų, nesunkiai ve-rifikuojamą dalyką. Pritarčiau Monikai, kad ne kažoks mišlingas Lietuvos dailės istorijos kanonas lėmė MMC rinkinio sandarą, priešingai –

ši kolekcija jau dabar formuoja Lie-tuvos dailės istorijos sampratą, o il-gainiuui, pradėjus veikti muziejui, tikriausiai formuos dar labiau, taps „institucionalizuojančia“ instancija.

Sakydama, kad MMC rinkinys man, kaip dailėtyrininkai, yra ypač svarbus, turėjau galvoje ne tai, jog jau laukiu, kada mane kvies kuruoti parodą. Tiesiog mielai naudojuosi MMC internetine svetaine, kuri šiandien yra geriausias skaitmeni-nis XX a. antros pusės Lietuvos dai-lės archyvas. Muziejai, intensyviai skaitmeninantis savo rinkinius, jų nevi-ešima, jie veikia pagal „balto užuolaidos“ principą – čia laukiamai tik tie (būtinai – institucionalizuoti) tyréjai, kurie jau gerai žino, ko nori. MMC svetainė demokratizavo Lie-tuvos meno recepciją: tai ne tik įkvé-pimo šaltinis dailėtyrininkams – jos dėka įsivaizduojamus muziejus da-bar gali kurti net vaikai.

Virginija Januškevičiūtė: Man įdomiusiai būtu nuolat ir ilgai kuriama meno kolekcija, kurios atnaujinimas būtų gyvas, organiškas, suderintas procesas, nuosekliai veikiantis ir kin-tantis pagal savus principus, kurių negalėtų atstoti nei profesionalai, nei entuziastų nuomonė iš šalių.

Šiuo metu kalbama tik apie pen-kerius artimiausius MMC kolekcijos gyvavimo metus – tuomet ją ketina-ma padovanoti valstybei. Iniciatorių noras netrukus su rinkiniu atsi-veiki kinti rodo, kad orientuojamasi į už-daros (išbaigtos) kolekcijos kūrimą. Iš principo labai vertinu ir jas, tačiau net ir tokiu atveju viešumo sie-kianti kolekcija pasiteisina tik kur kas ilgesnėje laiko perspektyvoje. Kolekcija – tai kūriny, bet ir dau-giau nei kūriny, nes nuo jos pri-klauso daugelio kitų kūrinių ateitis, galimybė juos pamatyti ar atkurti. Tad darbas dar tik prasideda.

Didelę dalį darbo su kolekcija įsi-vaizduoju kaip nesibaigiančias in-strukcijas – saugojimo, išsigimo, eks-

veikiantis Lietuvos meno raidą, ko-regujantį laikinus menininkų reitin-gus ir kai kurias institucines trum-paregystes. Labai džiaugiuosi, kad kolekcijoje yra Jurgos Barilaitės vi-deodarbų. Nors jos tapybos yra LDM, tačiau neįtikėtinai „pražiū-rėta“ šios menininkės savita, istori-jas ir dailės istoriją (de)konstruo-janti judančių vaizdų kūryba. Gerai, kad kolekcijoje yra ne tik lietuvių, bet ir kitų Lietuvos kuriančių me-nininkų darbų, taip pat naiviojo meno atstovių kūrybos. Neužmirštos ir moterys menininkės, nors jų galėtų būti ir daugiau.

Sunku įsivaizduoti rimtą Lietu-vos modernaus meno kolekciją be Marijos Teresės Rožanskaitės dar-bų. Ir tapybos, ir asambliažų. Ji kitokia nei MMC tinklalapio skyriuje „koliažas / asmbliazas“ matomi autorai – Rožanskaitė ne papildo paveikslą trimacių objektais, o at-teria vidines erdves, kuria dėžes-konteinerius, taip išryškindama filosofinę Kristevos aprašytą choros dimensiją.

Gal Deimantą Narkevičių su Eg-le Rakauskaite Lietuvoje sunku įpirkti (tai nacionalinė misija), bet kai kuriuos turinčius vardą kylančius menininkus dar įmanoma įsigyti, kol jie netapo tokie pat brangūs. Turiu galvoje Kristinos Inčiūraitės darbus ir Lauros Garbštienės „Filmą apie nežinomą menininkę“. Šis Ober-hauzeno festivalyje apdovanotas ir po pasaulį nenustojantis keliauti filmas tiesiog pasmerktas tapti šiuo-laikinio meno ikona. Ikonos ne-sensta ir nepinga – Warholas būtu tinkamas pavyzdys. Paulinos Pukytės kasdienybės antropologija mui-liukų ir kramtomos gumos pavida-lu, pagaliau videofilmas apie surenkamą kalašnikovo automatą Bri-tų karą muziejuje taip pat yra iškal-bingi šiuolaikinio meno pavyzdžiai ir save laiko dokumentai.

Dar būtų verta pasidomėti Gintaro Znamierovskio kūryba ir socia-listinio realizmo pavyzdžiais. Yra puikių Galinos Petrovos-Džiaukštienės figūrių kompozicijų – vienai natūrmortas su žuvimis mažai ką pasako. Norėtusi tikėtis, kad būsimų pasirinkimų neveiks medžia-ginės apibrėžumas, juk mūsų gyvenimą apibrėžia pomedijinis būvis, pasak Rosalind Krauss. Tikiuosi pa-matyti konceptualius Eglės Bogdanienės, Linos Jonikės, Laimos Orže-kauskienės, Ingos Likšaitės darbus. Beje, ir įdomių teksto menininkų – Kosto Bogdano, Roko Dovydėno.

Manyčiau, modernioji dailė įdomiusia žvelgiant į santykį su dabartimi. Todėl muziejai visame pasaulyje ieško ne tik kaip įdomiai parodyti kolekciją, bet ir kaip konceptualiai ją vis iš naujo perdėlioti, kokias pa-raleles su šiuolaikiniu menu ir kultūra nubréžti. Jei muziejus neturės ambicingos parodų programos, ne tik rodančios istorines slinktis, bet ir galinčios provokuoti aktualias diskusijas, veikti dabartinį meno

NUKELTA | 7 PSL.

Dailė

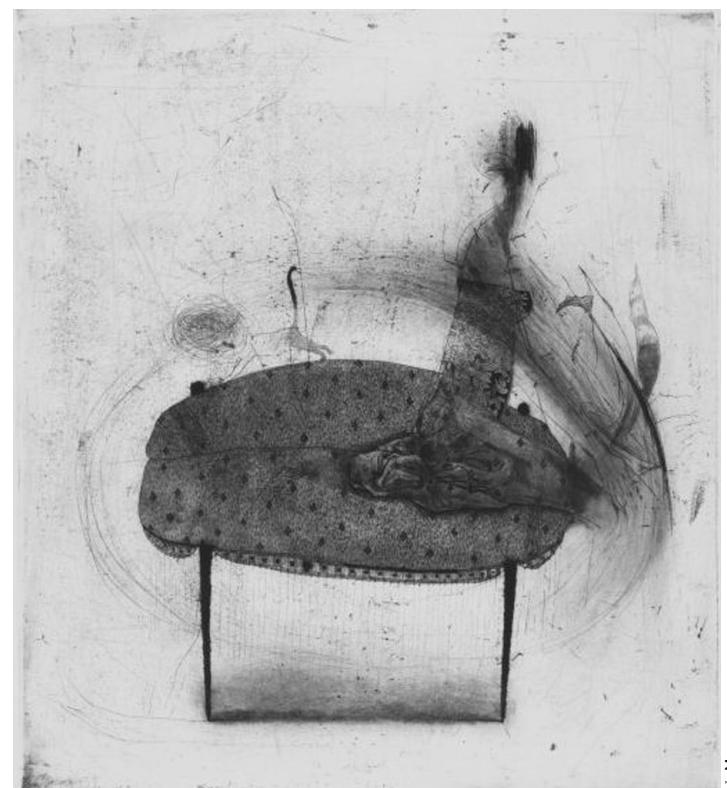
ATKELTA IŠ 6 PSL.

procesą, tai kolekcija bus kaip „santaupos kojinėje“. Vertingos, bet ne cirkuliujančios kuratoriniame ir kritiniame diskurse, nekeičiančios istorijos vertinimą. Galvojant apie tolimesnę plėtrą vertėtų pasitelkti daugiau ekspertų. Viena nuomonė, kad ir gerai informuoto profesionalo, yra tik viena nuomonė. Ypač renkantis jaunus vardus. Be Andriaus Zakarauskos, norėtusi matyti ir Alinos Melnikovos, Adomo Daniusevičiaus tapybą, Ugniaus Gelgudos, Akvilės Anglickaitės fotografiją, Dalios Dūdėnaitės ir Eleonos Narbutaitės darbus.

Kristina Stančienė: MMC yra neabejotinai aktualus, nes aprépia daugelį tų šiuolaikinės, XX a. antros pusės lietuvių dailės klodų, kurie dėl įvairių priežasčių nėra atspindėti, tarkime, NDG rinkiniuose. Manau, MMC atsiradimas, net kol kas neturint materialaus veikiančio centro, yra didelis postūmuis edukacine prasme. Pavyzdžiui, Vilniaus Justino Vienožinskio dailės mokykloje dėstant dailės istoriją ir teoriją, MMC internetinė galerija man tam-pa puikia mokymo priemone. Patrauklioje, išsamioje, nuorodomis, įvairia naudinga informacija papildytoje centro internetinėje svetainėje su mokiniais randame daug įdomios medžiagos apie menininkus, reprodukuotus jų darbus, etc.

Kas įdomiausia? Sunku išskirti kažką konkretaus, nes beveik visų autorių kūriniai šioje kolekcijoje vienai ar kitaip atspindi pastarųjų dešimtmečių lietuvių dailės aktualijas. Man ypač įdomu, kad kolekcijoje gausu XX a. antroje pusėje kūrusių ar tuo metu aktyviai besireiškiančių autorių kūriniai, nes šis laikotarpis (turiu omenyje sovietmetį) vis dar tebéra painius, mistifikuotas, apaugęs daugybė stereotipių. Jame susigaudytį kaip tik ir padeda tikri laikotarpio dokumentai – meno kūriniai. Imponuoja ir kolekcijos „plotis“ profesionalumo, stilistikos požiūriu – nuo profesionaliosios dailės klasikų (kad ir Antano Gudaičio) iki naiviojo, primityviojo meno, kuriam kolekcijoje

Lida Dubauskienė. „Šiandien man yra gerai“. 1997 m.

IS MODERNAUS meno centro archyvo

Romualdas Rakauskas. „Žydėjimas“ (39). 1977 m.

se parodose (Venecijos „Whitney“ bienalėse pagrindinis prizas, kt.) tekstilės kūriniai (tekstilinėmis technikomis ir priemonėmis grįstu) akivaizdžiai daugiau nei tapybos ar grynosios skulptūros, nes yra gero-kai įvairesnių jos raiškos būdų. Dėl per ilgus sovietmečio metus ištvirtinus tekstilės, kaip taikomojo, o ne vaizduojamojo meno sampratos, dar ir šiandien muziejininkų, o ir menotyrininkų bei kuratorių sprendimuose tekstilė yra ignoruojama, nors jos konotacinių galimybės šiuolaikiniame mene leidžia prabilioti itin aktualiomis moters, feminimo, būties, būties, archetipų, tapatumo, įvaizdžio, ritualo ir kitomis temomis. Dauguma Lietuvos tekstilės kūrėjų yra atradę savitą kalbėjimo formą, yra įvertintos(-i) tarpautinėse parodose, tad būtina prabilioti ir apie nišą jų kūrybos refeleksijai Lietuvos modernaus ir šiuolaikinio meno istorijoje. Ta nisa – kūriniai atsiradimas muziejų rinkiniuose.

Nuoširdžiai ir iš menotyros pozicijų rekomenduočiai papildyti kolekciją iškilių Lietuvos tekstilininkų, laimėjusių reikšmingus apdovanojimus užsienyje ir Lietuvoje, kūriniais. Laima Oržkauskienė, Feliksas Jakubauskas (Nacionalinių premijų ir kitų reikšmingų prizų laimėtojai), Lina Jonikė (1998 m. Kito konkurso nugalėtoja), Inga Likšaitė (Siuvinėtojų gildijos Grand Prix ir kitų prizų laimėtoja), Vita Gelūnienė, Eglė Ganda Bogdanienė, Žydrė Ridulytė, Violeta Laužonytė yra tie klasikai, kurių kūrybos valstybės muziejai kol kas neįsigyla. Iš jaunesnės kartos, perspektivių ir šiuo metu pasauliniame kontekste reikšmingų kūrėjų įvardinčiai Severija Inčirauskaitė-Kriaunevičienė, Monika Žaltauskaitė-Grašienė, Kristiną Cyžiūtę.

PARENGĖ
MONIKA KRIKŠTOPAITYTĖ

nors darbus iš jau egzistuojančios kolekcijos siūlyti parduoti ar atiduoti kitoms kolekcijoms kaip „nelabai nereikšmingus“ ir pan.); 3) kadangi galiu kalbėti tik kaip žiūrovė, tai man neįmanoma atspėti, kurie darbai bus rodomi nuolatinėse ekspozicijose arba dūlės saugyklose. Kokius kūrinius matysime konkretiose parodose? Ar kada nors eksponatais bus keičiamasi su valstybiniais muziejių? Deja, visos tos ateities aplinkybės man kol kas nežinomas. Manau, muziejaus kūrėjams – taip pat. Todėl gal net neverta tėsti „pa-siteisinim“, kodėl nesiūlau to ar anu i sarašą?

Klausimas, ar man apskritai aktualus MMC atsiradimas, sutrikdė. Nemanau, kad galiu atsakyti vien-prasmiškai – „taip“ arba „ne“, tas būtų pernelyg paprasta. Jei atsakyčiau visiškai nuoširdžiai, tai man asmeniškai labai reikia Vilniuje ne dar vienos parodų salės, bet geros bibliotekos kolekcijos, turiu minty to, kas egzistuoja ne tik didžiujuoju pa-saulio miestų universitetuose, bet netgi viešosių miestų institucijose. Tokios kol kas nėra ir, deja, greitai turbūt neatsiras (šiuo atveju suprantu, jog su MMC intencijomis tai turi nedaug ką bendra).

Kita vertus, jei tikrai būtu reikalinga mano konsultacija, galima susitiki privačiai. Manau, jog tik tokiu būdu galėtų ir kitis menotyrininkai prisidėti (pvz., jei muziejaus kūrėjams įdomi kokios nors garbas Lietuvos menotyrininko(-ės) nuomonė tuo ar kitu mūsų dailės klausimui, su tuo konkretiu žmogumi ir reiktu apie tai kalbėti). Užklausoje paminėta, jog specialistų nuomonės buvo sulaukta „konsultuojantis privačiai“. Nežinau, su kuo ir kaip, bet kai kurių Lietuvos dailės kolekcijas išmanančius žmones taip pat galiu siūlyti ir iš savo pusės.

Virginija Vitkienė: Privatus mecenavimas Lietuvoje itin išskirtinis reiškinys. Labai sveikintinas ir gerbtinas. Šitokiu būdu klesti Šiaurės ir Pietų Amerikos bei daugumos Vakarų Europos šalių menai. Taip – įsigijant kūrinius, o ne šelpiant menininkus – remiamos menininkų iniciatyvos, sudaromos sąlygos formuoti savitomis kultūros terpciams, natūraliai atsinaujinai meno vartojimo formos. Lietuvoje, ypač „po-sovietinė dailininkų karta“ (atsiprashau, kad taip įvardiju, bet turiu omeny baigusiuosius akademiją 1990–2000, šiandien – keturiastėsimtmečius), save jau laiko „praras-taja“, nes jų kūriniai nebeįsigija muziejai, o iš galerijų – tikrujų pasaulio meno rinkos dalyvių – čia vos kele-

tas (dar vienas neįvaldytas laukas), tad didelė tikimybė, kad jie taip ir liktų neįrašyti į Lietuvos (ir platesnio konteksto) meno istoriją ir neaptapti tiriamojo menotyros diskursu dalyviais. MMC atsiradimas yra įvykis mūsų terpjė – tiek menotyrininko akimis žvelgiant, tiek menininkų perspektyvas brėžiant. Ši iniciatyva suteikia vilties.

Modernizmas Lietuvoje turėjo labai savitas, „rezistencines“ nuostatas, net jeigu turinio būta estetiškai abstraktaus. Idealizuota, ideologizuota jo atmaina lydi nemenką būrį nūdienos Lietuvos menininkų kūrybos. Dauguma gerų užsiėtusio modernizmo pavyzdžių surinkta ir Danguolės bei Viktoro Butkų kolekcijoje.

Ispūdį daro itin gausiai ir kruopščiai atrinkta tapyba. Panašu, kad ji šioje kolekcijoje kol kas yra dėmesio centre. Iš gerai žinomų Kauno tapytojų tapas gedėnu Prano Griušio (postmodernistinio (neo)realizmo atstovo) kūrinių, taip pat Česlovo Lukensko objektinės tapybos ar Alekso Andriuškevičiaus ankstyviosios (8-ojo dešimtmečio) realistinės tapybos.

Tekstilė, kaip ir grafika, šiuolaikinio meno kontekste yra itin aktualios medijos. Kai kuriose svarbio-

Konferencija-seminaras „MANO TERITORIJA: moteriškoji erdvė dailėje“, organizatorai – Vilniaus dailės akademija ir Tarptautinės dailės kritikų asociacijos (AICA) Lietuvos sekcija

2011 m. lapkričio 11 d. Vilniaus dailės akademijos Dizaino inovacijų centro Konferencijų salėje (Maironio g. 3, Vilnius)

10.00–10.45 dr. Margarita Jankauskaitė. *Vilnystė, tauta ir lytis* (Lygių galimybų plėtros centras)

10.55–11.15 dr. Solveiga Daugirdaitė. *Liūnė iš Viktoro Petravičiaus iliustracijų* (Lietuvos literatūros ir tautosakos institutas)

11.25–11.55 Laima Kreivytė. *Mis(s)apropiacijos mieste ir ekrane: kritinio meno iššūkiai* (Vilniaus dailės akademija; AICA)

12.05–12.25 dr. Virginija Vitkienė. *Moteriškieji diskursai Kauno biennialėje arba vyriškoms taisykliems žongliuojant* (Vilniaus dailės akademija)

12.35–12.55 dr. Jūratė Sprindytė. *Tarp silfidės ir driežės: Jolitos Skablauskaitės prozos savitumas* (Lietuvos literatūros ir tautosakos institutas)

13.05–13.25 dr. Vaida Ščiglienė. *Sofija Lisieckaitė-Plechavičienė: kūrybos egzilis* (Vilniaus dailės akademija)

13.35–14.20 Pertrauka

14.20–14.40 Rūta Spelskytė. *Grožio paieškos trenksmuose ir kraujo upėse* (Vilniaus dailės akademija)

14.50–15.00 dr. Helmutas Šabasevičius. *Moterys XVIII a. pabaigos – XIX a. pradžios Lietuvos teatre* (Vilniaus dailės akademija; AICA)

15.10–15.30 Monika Furmanavičiūtė. *Naujasis realizmas mano darbuose* (Vilniaus dailės akademija)

15.40–15.50 Dalia Tarandaitė. *Vienuolė dailininkė Teodora Kriauciūnaitė (1910–1974)* (Lietuvos dailės muziejus)

16.00–16.20 Severija Inčirauskaitė-Kriaunevičienė. *Pirmasis kūrybos dešimtmetis. Replikos ir komentarių* (Vilniaus dailės akademija)

16.40–16.55 Raimonda Bitinaitė-Širvinskienė. *Jūratės Paulėkaitės teatras: nuo kasdienybės į šventybę* (Lietuvos muzikos ir teatro akademija)

17.10–17.30 Eglė Ganda Bogdanienė. *Apie nekalybę, kalę, garbę ir orumą. Dar kartą Vienaragio tema* (Vilniaus dailės akademija)

17.35–18.00 Laura Garbštienė. *Kodel menininkė nežinoma?*

18.00 Diskusijos

„Melancholijos“ planeta

Vakar prasidėjo „Scanorama 2011“

Vakar Larso von Tiero „Melancholija“ prasidėjo Europos kino forumas „Scanorama“. Filmas, be abejo, sulauks prieštarinę vertinimą. Pateikiame skaitytojų dėmesiui Paweł T. Feliso pokalbio su režisieriumi fragmentus. Pokalbis vyko Kanuose, iškart po premjeros ir skandalingosios von Tiero spaudos konferencijos.

Nepradėsiu nuo klausimo apie Hitlerį...

Ačiū. Per paskutines keturias dienas nesutikau žmogaus, kuriam būtų į galvą atėjusi beprotiška mintis pasikalbėti apie filmą!

Girdėjau, kad pirmą kartą pamatės „Melancholijos“ kadrus ir filmo plakatą Jūs pasakėte: „Visiškas šūdas.“

Išsigandau. Man pasirodė, kad visa tai per gražu. Kaip amerikiečių filmuoose. Nesuvokiau, kad jei paimesiu Antonioni „Nakties“ golflauką, gražią moterį vestuvine suknelę ir daug specialiųjų efektų, prisiliessiu prie kažko, kas artima kičui.

Bet aš tame įžvelgiau ironiją. Pradedate efektinga, net, sakytiau, pamaiviskā uvertūra, kuriuo pasaulio pabaiga yra vizualinė muzikinė simfonija. Viskas vyksta sulėtintai. Kirsten Dunst vaidinama Žiustina vestuvine suknele plaukia upe lyg Ofelija iš Millais paveikslė. Bet tikroji pasaulio pabaiga finale jau nebeatrodo taip nuostabiai...

Jūs teisūs: uvertūra – tai fantazija, pasaulio pabaigos išsivaizdavimas. Anonsas kažko, kas privalo atsikitti, tik neaišku kaip. Dažnai nujaučiame, kaip baigsis filmas, bet laukime finalo. Norejau tai apversti – jei jau turi būti gražu, dvelkti kičių, padarykime tai pradžioje ir pradėkime filmą iš naujo. Ar tai ironija? Nemégstu šio žodžio. Juolab kad savaip man ta uvertūra patinka – ji ir graži, ir keista.

Filmo finalas man priminė Czeslawo Miłoszo eilėraštį „Dainelė apie pasaulio pabaigą“. Jūs rodote planetą susidūrimą, bet „kosmine“ perspektiva mažiausiai svarbi, nes net jei „Melancholioje“ ir yra pasaulio pabaiga, ji privati, intymi. Nebus žvakų ir gero vyno, kaip kad norėtų Charlotte Gainsbourg suvadinta Kler. Tik įprastas „bum“ ir viskas.

Man patinka tas sumanymas. Pasaulio pabaiga – tai kerinti idėja, bet tik idėja. Yra tik viena akimirką, kai pasaulis baigiasi iš tikrujų, – mirtis. Todėl filme Melancholija yra planeta, kosminis neviltys, baimių, nuojautų išskūnijimas. Žiūri į ją ir žinai, kodel tau taip blogai.

Wagnerio „Tristano ir Izoldos“ uvertūrą panaudojote dėl Prousto?

Proustui Wagneris buvo tobulo meno sinonimas. Beje, ne tik jam. Iš tikro visa šiuolaikinė muzika remiasi Wagneriu. Ieškojau kažko pa-

našaus, bet paskui pagalvojau, o kodel nesugrįžus prie ištakų? Kurdamas „Melancholiją“ atradau paprastą principą – niekad nieko neatidėliok. Wagneris nėra melancholiškas. Jis romantiškas, patetiškas, „milžiniškas“. Aš to bijojau. Vėliau sužinojau, kad vokiečių romantizme Tristano istorija turi simboliską reikšmę – ji reiškia apsilvalymą per mirtį. Būtent apie tai ir pasakoja mano filmas.

Prieš dvejus metus Kanuose kalbėjote, kad „Antikristas“ iš tikrujų buvo terapijos bandymas, bandymas išeiti iš depresijos.

Mano depresija atsidaro gerokai prieš „Antikristą“. Paskui buvo įvairios jos formos ir stadijos. Nepasakyčiau, kad tai jau praeitis. Bet per „Antikristą“ kovoju su savimi, o kurdamas „Melancholiją“ leidau sau priimti save. Man viskas prasidėjo nuo vis stipresnių baimės būsenų. Tačiau turiu teoriją (nors gal tai tik svajonė), kad kiekviena baimė turi savo ribas: pasieki tam tikrą lygį, kai jau niekas nebegali išgaudinti labiau. Reaguoja tik kūnas, jis pradeda elgtis kitaip. Taip pasireiškia depresija. Pasidavau depresijai. Gulėjau ir galvojau: tegu ateis tigras ir suės mane. Sunkiausioje situacijoje atsiduria šeima, kuri nė neįsivaizduoja, kaip su tavimi elgtis. Bet sergentij, nors tai ir siaubinga būsena, depresija tam tikra prasme išlaisvina. Jau nebeprivalai nešioti kaukės, nebekovoju su tuo, ką jauti. Gal tada ir ateina melancholija?

Prieš šimtą metų Freudas svarstė, kuo melancholija skiriasi nuo gedulo. Pasak jo, gedulas – tai liūdesys, skausmas, kuris turi priežastį. Melancholija – atvirkščiai, verki, bet nežinai kodėl.

Abiem atvejais svarbiausias yra ilgesys. Melancholikas ilgisi kažko, ko negali ivardyti. Pakanka prisiminti vilkus, kaukiančius į Mėnulį vidurnaktį. Nežinai kodėl, bet supranti tą skausmą.

Depresiją galima išgydyti. O melan-

choliją?

Neįsivaizduoju pasaulio, kuriame būtų vaistų nuo melancholijos. Kickvienoje kaukėje slypiai tam tikra tiesa, nes išsirinkai būtent ją. Nesuprasi savęs, jei pradėsi nusirenginėti priešais veidrodį ir išžiūrėti į žmogų, kuris yra priešais. Turi priimti kokį nors vaidmenį, kurį kažkaip susijusi su šiuolaikiniu meninu. Aš taip suprantu.

Jūsų herojai dažnai ieško autentiškumo, pasitelkę kaukes. „Idiotuose“ jie apsimetė protiškai atsilikusiais.

Kickvienoje kaukėje slypiai tam tikra tiesa, nes išsirinkai būtent ją. Nesuprasi savęs, jei pradėsi nusirenginėti priešais veidrodį ir išžiūrėti į žmogų, kuris yra priešais. Turi priimti kokį nors vaidmenį, kurį kažkaip susijusi su šiuolaikiniu meninu. Aš taip suprantu.

Ar todėl „Melancholiją“ įkvėpė Jeano Genet pjesė „Tarnaitės“, kurios herojės slapta vaidina tarnaitę ir ponią?

Jei taip, tai pasamoningai. Per skaičiau tą pjesę tik todėl, kad praeidė Penelope Cruz, ji turėjo vaidinti mano filme.

Vienos Genet herojų vardą Solanž pakeitė Žiustina. Dėl de Sade'o?

Taip. Iš visų herojų man visada artimiausia buvo Žiustina. Niekas nesugebėjo taip aprašyti moterų, kaip de Sade'as. Tos moterys buvo vyriška fantazija, bet tai nečiukčiamai tikrovės fantazija – ir psychologiskai, ir erotiškai. Be to, jame buvo daug ironijos. Gal todėl, kad didžiąją gyvenimo dalį de Sade'as praleido kalėjimuose? Jo knygos yra labai prancūziškos – daug sekso ir daug filosofijos. Geresnio junginio nerasti.

Pirmaoji filmo dalis – vestuvės prabangiuose rūmuose – primena pirmą „Dogmos“ filmą – Thomaso Vinterbergo „Šventę“.

Bet taip pat ir didžiajasis Visconti, kuriam jaučiu silpnybę, filmų iškilmes.

Žiustina jėngia į tuos vestuvių ritualus šypsodamasi, bet greitai

jie ima erzinti. Kodėl ji dalyvauja šiame cirke?

Greičiausiai ji kentėjo melancholiją ne vienam metus ir akimirką pagalvojo, kad galėtų padėti normalumas. Reikia ko nors, kas priverstų ryte atsikelti iš lovos. Reikia darbo, santuokos, visų tų „normalių“ dalykų, dėl kurių galėtų vaikščioti žeme. Bet kiek ji gali užtruktai tame normalumė? Akimirką.

Nes puikiai mato, kad (kaip „Šventėje“) kiekvienas vaidina savo vaidmenį, dėvi kaukę. Net motina (Charlotte Rampling), nors ji nekenčia ritualų ir kiekvienam žingsnyje bando juos apnuoginti.

Ritualai neturi jokių vertės. Bent jau mums, melancholikams. Tai kaip graži, bet viduje tuščia dėžutė. Žiustina gerai mato tą melą ir pradeda klimpti į pyktį, su kuriuo nėmoka susidoroti.

Bet ji taip pat priima tam tikrą vaidmenį – nori viską paneigtį, parodyti visiems nosi.

Jei Žiustina ir vaidina, tai tik sau, o kiti paprasčiausiai nori gerai pasiroti kitiem. Jai svarbu ne forma, tik jausmai.

Todėl ji varto meno albumus?

Ji nenori abstraktaus, konceptualaus meno, tik emocionalaus, o tokį jai siūlo klasikai. Na, ir turi progą maištauti prieš seserį, kuri kažkaip susijusi su šiuolaikiniu meninu. Aš taip suprantu.

Jūsų herojai dažnai ieško autentiškumo, pasitelkę kaukes. „Idiotuose“ jie apsimetė protiškai atsilikusiais.

Kickvienoje kaukėje slypiai tam tikra tiesa, nes išsirinkai būtent ją. Nesuprasi savęs, jei pradėsi nusirenginėti priešais veidrodį ir išžiūrėti į žmogų, kuris yra priešais. Turi priimti kokį nors vaidmenį, kurį kažkaip susijusi su šiuolaikiniu meninu. Aš taip suprantu.

Ar pritariate tiems, kurie Jūs vadina kino demiuurgu, genialiu manipulatoriumi?

Jei taip ir pasijuntu, tai tik prie balto popieriaus lapo ar kompiuterio klaviatūros. Bet filmavimo aikštėje valdžia perima personažai. Nesugebu jų kontroliuoti. Jei Davies egzistuočiai (nors juo ir netikiu), greičiausiai turėtų tokiai pat bėdą: sukūrė žmones, o jie paspruko nuo jo ir elgiasi, kaip nori. Kūrimo idėja apskritai yra rizikinga. Jei Davies sugalvojo pasaulį, dabar jis mato, kad iš gražaus sumanymo liko tik siaubingas balaganas. Turi atsasti melancholija, kuri viską sunaikins ir duos naujos pradžios galimybę. Aš taip manau.

Dažnai kalbate, kad mėgstate vogti iš kitų. Ką dar, be Antonionio, „ap-vogėtė“ kurdamas „Melancholiją“?

Dažniausiai apskritai nežinai, iš ko vagi. Taip ir turi būti. Viskas atsiranda iš kažkokiu nuotrupų, sakinii, išpūdžių. Intuityviai. Todėl esu prieš kovą už autorijų teises interne – viskas, kas egzistuoja, turi būti panaudota dar kartą. Juk taip kuriame kultūrą, tiesa? „Melancholioje“ tikrai vogiau iš Bergmano „Vasarvidžio nakties šypsenu“. Žinoma, visada vagiu, kiek sugebu, iš Tarkovskio.

„Melancholija“

Yra dar rašytojai. Sako, kai liovėtés gerti, pradėjote skaityti klasikus.

Susidariau romanų, kuriuos prievalau perskaityti, sąrašą. Jame buvo Marcelis Proustas, Thomas Mannas, Joyce'o „Ulysas“. Manno „Dienoraščiuose“ pasijutau kaip namuose – net keista, kaip panašios mūsų biografijos. Nežiuktinis malonumas buvo po ilgos pertraukos skaityti Proustą – tarsi mėgautumeisi cukraus vata. Bet didžiausias atradimas buvo Dostojevskis – pirmasis rusas, kurį skaičiau. Genialus. Dėl knygų dabar triskart daugiau mąstau apie tai, kaip turėčiau kurti filmą. Jei nesugebu kurti kino, kurio žiūrėjimą bus galima palyginti su didžio romano skaitymu, nėra prasmės sukti galvos sau ir kitiems.

Pasižiūrėjės „Melancholiją“, regis, Vinterbergas pasakė: „Ir kaip po viso šito kursi kitą filmą?“

Turėsi sukurti kažką stipraus.

Planuojate keturių valandų trukmės pornofilmą. Tai pokštas?

Ne. Bandau rašyti scenarijų apie erotinę moters evoliuciją. Vėl įkvėpė de Sade'as – nuo kilnios Žiustinos iki „blogos“ Žiuljetos. Ir vienintelis dalykas, kurį sugebu, vėl pradėti nuo savęs, nors škarkart man sunkiau – juk moterų erotizmas kitoks nei vyru.

Jūsų dabartinė būsena rodo, kad pasisakymai spaudos konferencijoje ir skandalas, kurį sukėlėte, nebuvo viešųjų ryšių akcija.

Nesu beprotis. Bet kartais būnu kvailys.

Ar supykote ant festivalio direktorių, kad paskelbė Jūs persona non grata? Melo Gibsonas, pagarsėjus dar aštresniais antisemitiniais pasisakymais, buvimas niekam netrukdė.

Pykti? Ne, pats nukirtau mane mačiusių ranką. Bet nesu Gibsonas. Didelę gyvenimo dalį praleidau skaitydamas apie žydų istoriją ir koncentracijos stovyklas Lenkijoje. Mano vaikų vardai žydiški, pats ilgokai tikėjau, kad esu žydas. Buvaus sukrėstas, kai suaugęs sužinojau, kad mano tikras tėvas buvo vokiečis. Ar tai pokštų tema? Greičiausiai ne. Man visai labai gėda prieš tuos, kuriuos galėjau ižciisti.

Pasaulis keičiasi

Krėsle prie televizoriaus

Populiarus italių televizijos laidų vedėjas, buvęs Europos Parlamento narys Michele Santoro nesenaičiai pats tapo naujiena, nes surengė savotinšką revoliuciją. Po to, kai valstybiname kanale RAI2, nepaisant aukštų reitingų, buvo uždaryta jo autorinė laida, kartu su draugais ir vienminčiais Santoro įgyvendino naują projektą, pavadintą „Visuomeninė televizija“. Šio projekto ekonominiis pagrindas – prenumerata, būtikliai, savanoriški gyventojų įnashai. Per trumpą laiką šimtas tūkstančių žmonių paaukojo po 10 eurų. Pirmoji laida pasirodė eteryje lapkričio 3 dieną. Santoro pasinaudojo eksperimentinėmis technologijomis ir pasirašė sutartį su visomis regioninėmis televizijomis, palydovinės televizijos gigantu SKY ir interneto tiekėjais. Taip tiesioginiame eteryje laida tapo prieinama kiekvienam italui. Rezultatas pranoko lūkesčius – laidą pasižiūrėjo 12 procentų nacionalinės auditorijos, vien per regioninius kanalus – 3 milijonai žiūrovų. Pirmosios laidų tema – „Nušluokime profesionalių politikų kastą“ būdinga kritiško požiūrio į valdančiuosius niekad neslėpusiam Santoro, juolab kad vienas aršiausiuojas priesu – Silvio Berlusconi.

Išklausęs informaciją apie Santoro sėkmę per „Svobodą“, pagalvojau, kad tikrai paaukočiai 10 euru, jei kas nors panašaus atsirastų Lietuvoje. Antroji mintis buvo skeptiškesnė: neabejoju, kad norinčių gauti mano pinigus atsirastų ne vienas, bet ką jie pasiūlytų? Dar vieną Rūtos Janutienės ar Rūtos Mikelkevičiūtės variantą? Trečioji mintis: jei atsirastų tikras profesionalas, ar atsirastų jo laidos žiūrovų? Tuo ir bai-gės mano entuziazmas.

Bet Italiją trečiadienį primins ir prieš kelerius metus geriausio Europos filmo apdovanojimą ir Kanų Didžiųjų prizą pelnęs Matteo Garrone's filmas „Gomora“ (LTV2, 16 d. 22.10). Sukurtas pagal garsiąją Roberto Saviano knygą filmas pasakoją apie blogio imperiją – vieną įtakingiausių Europoje nusikalstamų organizacijų Komorą, kurios teritorija – Neapolis ir Kampanijos regionas. Filme rodomas kelios mafijos pasaulyo gyventojų dienos, keli netikėtai susirkirtę likimai, kurie ir atskleidžia įvairius šio pragaro ratus. Garrone, regis, fiksuoja tik savo personažų kasdienybę, kupiną prievertos, kraują ir galios troškimą. Fiksuoja dokumentiškai tiksliai ir paprastai, nes, kaip spaudos konferencijoje Kanuose pabrėžė režisierius, vien per regioninius kanalus – 3 milijonai žiūrovų. Pirmosios laidų tema – „Nušluokime profesionalių politikų kastą“ būdinga kritiško požiūrio į valdančiuosius niekad neslėpusiam Santoro, juolab kad vienas aršiausiuojas priesu – Silvio Berlusconi.

Išklausęs informaciją apie Santoro sėkmę per „Svobodą“, pagalvojau, kad tikrai paaukočiai 10 euru, jei kas nors panašaus atsirastų Lietuvoje. Antroji mintis buvo skeptiškesnė: neabejoju, kad norinčių gauti mano pinigus atsirastų ne vienas, bet ką jie pasiūlytų? Dar vieną Rūtos Janutienės ar Rūtos Mikelkevičiūtės variantą? Trečioji mintis: jei atsirastų tikras profesionalas, ar atsirastų jo laidos žiūrovų? Tuo ir bai-gės mano entuziazmas.

Išklausęs informaciją apie Santoro sėkmę per „Svobodą“, pagalvojau, kad tikrai paaukočiai 10 euru, jei kas nors panašaus atsirastų Lietuvoje. Antroji mintis buvo skeptiškesnė: neabejoju, kad norinčių gauti mano pinigus atsirastų ne vienas, bet ką jie pasiūlytų? Dar vieną Rūtos Janutienės ar Rūtos Mikelkevičiūtės variantą? Trečioji mintis: jei atsirastų tikras profesionalas, ar atsirastų jo laidos žiūrovų? Tuo ir bai-gės mano entuziazmas.

Išklausęs informaciją apie Santoro sėkmę per „Svobodą“, pagalvojau, kad tikrai paaukočiai 10 euru, jei kas nors panašaus atsirastų Lietuvoje. Antroji mintis buvo skeptiškesnė: neabejoju, kad norinčių gauti mano pinigus atsirastų ne vienas, bet ką jie pasiūlytų? Dar vieną Rūtos Janutienės ar Rūtos Mikelkevičiūtės variantą? Trečioji mintis: jei atsirastų tikras profesionalas, ar atsirastų jo laidos žiūrovų? Tuo ir bai-gės mano entuziazmas.

„Virš debesų“

Gilda (Charlize Theron), jaunas britas idealistas Gi (Stuart Townsend) ir ispanė striptizo šokėja Mia (Penelope Cruz). Šventė baigiasi, kai Mia ir Gi nusprendžia vykti į Ispaniją ir kovoti pilietiniame kare kartu su respublikonais. Gilda tai suvokia kaip savo mylimujų išdavystę. Filmo kūrėjai norėjo tiksliai atskirti tarptautinio Paryžiaus atmosferą – jie naudojosi kino kronika, fotografijomis, paveikslais ir garsių madų kūrėjų piešiniais (Chanel ir Elsos Schiaparelli).

LNK šiunakt (II d. 01.20) vėl kar-tos Stanley Kubricko siaubo filmą „Švytėjimas“ (1980). Režisierius yra

pabrėžęs, kad viena filmo temų – komunikacijos žlugimas. Nors kai kurie „Švytėjimo“ herojai turi telepatinių sugebėjimų, gali matyti pra-eitį ir ateitį, sniego nuo pasaulio at-skirtuose namuose, kur ir vyksta filmo veiksmas, neveikia radijas ir telefonas.

Kai šiavakar išjungia kompiuteri, pirmiausia iš interneto gelmių iš-niuro užrašas didelėmis raidėmis: „Pasaulis keičiasi ir iš mūsų reikalauja to paties“. Po akimirkos pa-aikėjo, kad tai naujo automobilio „Škoda Octavia“ reklama.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Neprasilenkę liepos 15 dieną

Nauji filmai – „Viena diena“

Živilė Pipinytė

Ši istorija prasideda taip, kaip vienos išleistivių vakaras universite Emai ir Deksteriui baigiasi jos lovoje. Bet juri pernelyg daug kompleksų, o jis nepratęs laukti. Todėl abu nusprendžia likti draugais. Tačiau nuo šiol liepos 15-oji bus svarbiausia abiejų gyvenimo diena. Tokia pradžia nuteikia dar vienai romantiskai komedijai, nes žinome, kuo dažniausiai baigiasi prie-saikos likti draugais.

Išgirdus žodžius „romantiška komedija“, ne vienam potencialiam žiūrovui pasireiškia atmetimo reakcija. Bet šiekart verta nepaisyti išankstinių nuostatų, nes „Viena diena“ iš tikrujų yra filmas apie meilę. Ne apie amžiną lycių kovą, atminties ar psichikos labirintus, vaikystės traumas, tapatybės paieškas ar kokias nors kitas madingas šiu dienų kino temas. Maža to, „Viena diena“ įrodo, kad filmai tiesiog apie meilę jau tampa retenybe.

Danų režisierės Lones Scherfig filmas „Viena diena“ („One Day“, JAV, 2011) sukurtas pagal pasaulyje populiarū Davidu Nichollso romaną. Rašytojas tapo ir filmo scenaristu. Bet, manau, režisierei pavykio išsaugoti savo stilių. Pasaulių šlovė jai atneše „Italių kalba pradedantie-

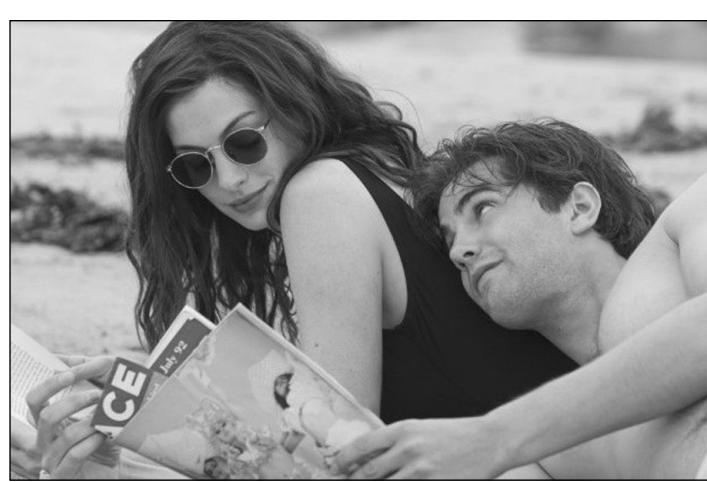
siems“ – pasakojimas apie provin-cialius nevykėlius, ieškančius meilės ir gyvenimo prasmės. Ių kasdie-nybę panardintas filmo veiksmas at-skleidė ne tik šiu žmonių komizmą, bet ir dramatizmą. Persmelkta ironi-jos ir humoro, „Italių kalba pradedantiesiems“ buvo net savaij optimistiš-ka, matyt, todėl ir tapo finansiškai

skleidusi savitą režisierės talentą at-kurti praėjusio laiko materialumą. Tai būdinga ir „Vienai dienai“. Prieš mūsų akis kaleidoskopiskai pra-slenka 20 abiejų herojų gyvenimo metų – nuo 1988-ųjų liepos 15-osios iki 2010-ųjų, bet kiekvienas susiti-kimas tiksliai „žemintas“ konkretiame laike – kostiumai, detalės,

naujo gyvenimo vilčių Ema iš Edin-burgo atsikrausto į Londoną. Čia ji dirba greito maisto restoranė, čia sutinka nejuokingą komiką Ianą, kuris trumpam tampa jos gyvenimo draugu. Pabandžius išsiveržti iš rutinos, Ema tampa mokytoja. Bet tikrasis jos pašaukimas – rašyti. Jos knyga sulaukia sėkmės, matyt, dar ir todėl, kad atėjo autoironiškų mo-teriškų romanų laikas.

Deksteris iš pat pradžių nori vi-sų moterų, pinigų ir šlovės. Troški-mai jį atveda į televiziją. Tapę mu-zikinės laidos paaugliams vedėju (tokiu britišku Mikutavičiumi spie-giančiu balsu), jis greitai panyra į tariamus šio pasaulyo malonumus, bet viskas baigiasi priklausomybe nuo alkoholio ir narkotikų. Dar vienai smūgis Deksterio savimeilei – jo nesėkmingos vedybos.

Filme tai – ne tik Emos ir Deksterio susitikimų fonas. Tos punktu-ru brėžiamos istorijos paaškina, kodėl jų santykiai klostosi būtent taip, kodėl jie pradeda nebedominti vienas kito, bet išlieka artimi, kodėl pagaliau suartėja. Nes svarbiausia, kas yra tarp jų, – vis dėlto suge-bėjimas suprasti vienas kitą. Būdami kartu tą vienintelę metuo-se dieną jie pagaliau gali išskalbėti apie savo baimes, jausmus, nusivylimus. Pokalbiai – didžioji filmo sek-

„Viena diena“

sékmės išsaugotuose skandina-v filmu. Po jo sekė „Vilburas nori nusiužudyti“ – dar vienai tragikomiš-ki pasakojimas apie depresiją, meilę ir mirtį. Prieš porą metų pa-sisekimu sulaukė, deja, Lietuvioje taip ir neparodyta „Edukacija“, at-

muzika, net makiažas atspindi epo-chą. Todėl „Viena diena“ – ir savo-tiška šiu dienų keturiaskaitme-čių kartos istorija.

Bet tai nėra tradicinė sékmės istorija. Greičiau – savęs ir savo galio-mybių supratimo istorija. Kupina

mės dalis, nes dialogams būdingas savaip rafinuotas humoras. Be abejo, Ema – tikra humoro virtuožė. Pirmiausia todėl, kad ji – protinges-nė, įvalgesnė. Kažkuo skaičiau, esą knygos gerbėjai pasiuto sužinoję, kad Emą vaidins Anna Hathaway. Bet ji puikiai išlavoruoja tarp savo holivudinės patirties ir Emos viduriniosios klasės „britiškumo“, jos pabrėžtinai nelegantiskos išvaizdos ir dvasinio subtilumo. Jimui Sturgesui (Deksteris) vis dėlto pri-stinga dramatizmo ir vidinių perso-nao išgyvenimų.

Nors Scherfig stengiasi apsaugoti personažus ir aktorius nuo tam tikrų klišių, pastaruju filme nepavyko išvengti – tokią Angliją ir Prancūziją, anglus ir prancūzus rodo kas antra romantinė komedija.

Laimė, „Vienoje dienoje“ svar-biausia ne tai. Nepaisant melodramiškų veiksmo posūkių, Scherfig payvo parodysti, kad meilė keičia likimus ir žmones, padaro juos ge-resnius, kad meilė reikia saugoti, nes artimas žmogus staiga gali iš-nykti, kad reikia suspėti pasakyti jam tai, ką jauti.

Tegu pavėluotai, bet Ema ir Dek-steris suprato, kad yra skirti vienas kitam. Tuo tikiai, ypač kai žinai, kiek daug žmonių buvo šalia ir pra-silenkė.

Parodos	Kauno paveikslų galerija	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS		Dailė
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija iki 13 d. – paroda „Vytutas Šerys. Retrospektiva“	Farerų salų menininkų kūrybos paroda „NBeX project 2011 – Titanic“ nuo 15 d. – retrospektyvinė dailės paroda „Jurga Ivauskaitė (1961–2007). Sankryžos“ nuo 17 d. – šiuolaikinio lenkų dizaino paroda „Pridėtinė vertė. Pasaulinis dizainas iš Lenkijos“	Atakliai rekomenduotume apsilankytį Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje, parodoje „Spalvos ir šokio paviliota“ . Ekspozicija skirta pirmosios Lietuvos baletmeisterės, šokio pedagogės ir teatro dailininkės Olgos Dubeneckienės-Kalpokienės 120-osioms gimimo metinėms. Ši išpudinga asmenybė savo ekstravagancija išskyrė net iš spalvingos Kauno tarpukario menininkų bendruomenės. Kūniškos ir bebaimės amazonės kūrinių ir gyvenimo fragmentai gali gan stipriai pakoreguti įsivaizdavimus apie anuos laikus. Muziejus (Vilniaus g. 41, Vilnius) dirba antradienį–penktadienį 11–18 val., šeštadienį 11–16 val. Paroda veikia iki kitų metų spalio 26 d.
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai „Juozas Bagdonas – moderniosios dailės puoselėtojas“ „Nuo kalvystės iki aukškalystės. 1960–1990 m. metalo plastika Lietuvos dailės muziejaus rinkiniuose“	„Vilniaus fotografijos galerija“ <i>Stiklių g. 4</i> iki 19 d. – fotografijos konkursu „Debiutas“ laureatų levos Rutės paroda „Ten, tarp ir niekur“ bei Arnoldo Kubiliaus paroda „Arti odos“	Laisve, humoru ir nevaržoma dvasia alsuoja dar viena mažutė, be didelių pretenzių piešinių paroda. Iki lapkričio 26 d. Vilniaus grafikos meno centro (Latako g. 3, Vilnius) ekspoziciją salėje „+“ veiks menininkės Irmos Balakauskaitės kūrybos paroda „ Nepadaryti darbai – nerimtas pozūris į gyvenimą “. Kitose galerijos salėse dar dvi nemažiau įdomios parodos: Eimanto Ludavičiaus „Vilniaus pokeris“ ir tarptautinis projektas „ Deadpan Exchange VI “, tyrinčiantis „sauso“ humorą galimybes. VGMC galerija „Kairė–dešinė“ dirba antradienį–penktadienį 11–18 val., šeštadienį 11–15 val.
Radvilų rūmai <i>Vilniaus g. 22</i> Valdo Antano Gurskio tapybos paroda „Bėgantį laiko šviesą“	„Šv. Jono gatvės galerija“ <i>Šv. Jono g. 11</i> Tamaras Janovas jubiliejinė paroda „40 kūrybos metų“ (skulptūra, medaliai)	Kinas Vilniuje jau prasidėjo Europos kino forumas „Scanorama“ . Tai puiki galimybė suprasti, kas vyksta naujajame Europos kine.
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3 A</i> „Du mados šimtmečiai“ (iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos) Paroda „Česlovo Milošo Tėvynės ieškojimas“ Paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertybės“ Paroda „Tarp kasdienybės ir prabangos. Restauruoti Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų archeologiniai radiniai“	„Lietuvos dailininkų sajungos parodų salė“ <i>Vokiečių g. 4/2</i> iki 19 d. – Arūno Baltėno fotografijų paroda „Gervėčių sala“	Spektakliai
Lietuvos nacionalinės muziejus Naujasis arsenalas <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių būties kultūra Kryždirbystė „Kazio ir Gabrielės Varnelijų dovanos“ „Lietuvos laisvės diplomatų archyvai“	„LDS Pamėnkalnio galerija“ <i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> Keštūčio Grigaliūno instalacija „As nežinojau, Mylimasai, kad bučiuoju tave paskutinį kartą...“	Valstybinis jaunimo teatras 12 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ANGELŲ PASAKOS“ Rež. – V.V. Landsbergis
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	„Teatro, muzikos ir kino muziejus“ <i>Vilniaus g. 41</i> Paroda „Spalvos ir šokio paviliota“, skirta baletmeisterės, šokio pedagogės ir teatro dailininkės Olgos Dubeneckienės-Kalpokienės 120-osioms gimimo metinėms	12, 13 d. 18 val. – PREMJERA! T. Williamso „KATĖ ANT JKAITUSIO SKARDINIO STOGO“. Rež. – A. Jankevičius, scenogr. ir kost. dail. – L. Luisišytė. Vaidina S. Ivanovas,
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Kun. Stasio Žilio tapybos darbų paroda	„Galerija AV17“ <i>Aušros Vartų g. 17</i> nuo 11 d. – Tanelio Veenre's (Estija) juvelyrinių paroda „Prarastas Rojus“	12 d. 18.30 – H. Løvenskjoldo „SILFIDĖ“. Dir. – A. Šulčys
„Lietuvos aido“ galerija <i>Trakų g. 13</i> Eglės Karvaičiūtės paroda „Nutaptytos ekspozicijos ir gatavi objektai (Readymade)“	„Savicko paveikslų galerija“ <i>Trakų g. 7</i> Augustino Savicko tapybos darbų paroda	12 d. 18.30 – G. Verdi „OTELAS“. Dir. – M. Staškus
LDS galerija „Kairė–dešinė“ <i>Latako g. 3</i> Irmos Balakauskaitės paroda „Nepadaryti darbai – nerimtas pozūris į gyvenimą“ Eimanto Ludavičiaus paroda „Vilniaus pokeris“ Tarptautinio projekto „Deadpan Exchange VI“ paroda	„Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija“ <i>Šv. Jono g. 11</i> Tarptautinė tapybos paroda „Trys skirtingi“	13 d. 12 val. – I. Morozovo „DAKTARAS AISKAUDA“. Dir. – A. Šulčys
Galerija „Kazio Varnelio namai“ <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	„Galerija „Actus magnus““ <i>Pilies g. 36–44</i> Fotografės Izabelos Nowak (Varšuva) projektas „Kairė, dešinė“	15 d. 18 val. – P.E. Landi „STRIP MAN SHOW – VISKAS APIE VYRUS“. Rež. – P.E. Landi
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Kun. Stasio Žilio tapybos darbų paroda	iki 16 d. „Galerijos kieme – Ekvilinos Milaševičiūtės fotografijų paroda „Prisilietus“	16 d. 18 val. – „LEDI MAKBET“ (pagal W. Shakespeare'o pjesej). Rež. – A. Latėnas
„Lietuvos aido“ galerija <i>Trakų g. 13</i> Eglės Karvaičiūtės paroda „Nutaptytos ekspozicijos ir gatavi objektai (Readymade)“	„Galerija-dirbtuvės „Vitražo manufaktūra““ <i>Stiklių g. 6</i> Paroda „Štiklo žaidimai 3“	17 d. 18.30 – F. Leháro „LINKSMOJI NAŠLĖ“. Dir. – J. Geniušas
LDS galerija „Kairė–dešinė“ <i>Latako g. 3</i> Irmos Balakauskaitės paroda „Nepadaryti darbai – nerimtas pozūris į gyvenimą“ Eimanto Ludavičiaus paroda „Vilniaus pokeris“ Tarptautinio projekto „Deadpan Exchange VI“ paroda	„Studija-galerija „D'Arrijaus papuosalai““ <i>Dominikonų g. 7/20</i> nuo 11 d. – Algirdo Taurinsko tapybos darbų paroda	18 d. 18.30 – L.A. Minkaus „BAJADERĖ“. Dir. – M. Staškus
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> nuo 15 d. – Žilvino Landzbergo paroda	nuo 11 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	Rusų dramos teatras Didžioji salė
„Arkos“ galerija <i>Aušros Vartų g. 7</i> Lietuvos–Prancūzijos diplomatinių santykijų atkūrimo 20-mečiui paminėti skirta paroda „Menų tiltas“	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	11 d. 18 val. – V. Mucharjamovo „AČIŪ, MARGOI!“ Rež. – J. Šciuckis
Vilniaus dailės akademijos galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> nuo 14 d. – Giedriaus Jonaičio paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	12 d. 12, 14 val. – PREMJERA! Z. Hoppo „STEBUKLINGOJI KREIDELĖ“. Rež. – O. Lapina
VDA parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> iki 12 d. – projekto „Jaunojo tapytojo prizas 2011“ finalininkų paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	13 d. 12 val. – J. Švarco „SNIEGO KARALIENĖ“. Rež. – A. Šciuckis
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> nuo 15 d. – Žilvino Landzbergo paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	13 d. 18 val. – M. Macevičiaus „PRAKEIKTA MEILĖ“ (pagal P. Sanajevo apysaką „Palaidokite mane už grindjuostės“). Rež. – A. Jankevičius
„Arkos“ galerija <i>Aušros Vartų g. 7</i> Lietuvos–Prancūzijos diplomatinių santykijų atkūrimo 20-mečiui paminėti skirta paroda „Menų tiltas“	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	15 d. 19 val. – „JAUSMAI“. Rež. ir choreogr. – J. Smoržinės („Vilniaus baletas“)
Vilniaus dailės akademijos galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> nuo 14 d. – Giedriaus Jonaičio paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	16–19 d. 19 val. – X tarptautinis džiazo festivalis „Vilnius Mama Jazz 2011“
VDA parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> iki 12 d. – projekto „Jaunojo tapytojo prizas 2011“ finalininkų paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	Teatras „Lélė“ Didžioji salė
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> nuo 15 d. – Žilvino Landzbergo paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	12, 13 d. 12 val. – R. Kundroto „MERĖ POPINS“. Rež. – A. Žukauskas
„Arkos“ galerija <i>Aušros Vartų g. 7</i> Lietuvos–Prancūzijos diplomatinių santykijų atkūrimo 20-mečiui paminėti skirta paroda „Menų tiltas“	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	13 d. 19 val. – „NO CONCERT“. Rež. – V. Bareikis (teatro judėjimas „No Theatre“)
Vilniaus dailės akademijos galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> nuo 14 d. – Giedriaus Jonaičio paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	Mažoji salė
VDA parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> iki 12 d. – projekto „Jaunojo tapytojo prizas 2011“ finalininkų paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	12 d. 14 val. – „AUJKSO OBELĖLĖ, VYNOS ŠULINĖLIS“ (pagal lietuvių liaudies pasaką). Scen. aut. ir rež. – R. Driežis
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> nuo 15 d. – Žilvino Landzbergo paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	13 d. 14 val. – R. Mikučio „LIUNÉ NUOTYKIAI“. Rež. – A. Grybauskaitė
„Arkos“ galerija <i>Aušros Vartų g. 7</i> Lietuvos–Prancūzijos diplomatinių santykijų atkūrimo 20-mečiui paminėti skirta paroda „Menų tiltas“	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	„Menų spaustuvė“
Vilniaus dailės akademijos galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> nuo 14 d. – Giedriaus Jonaičio paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	11 d. 19 val. Juodojoje salėje – PREMJERA! „FEEL LINK“. Kūrėjai ir atlikėjai L. Žakevičius
VDA parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> iki 12 d. – projekto „Jaunojo tapytojo prizas 2011“ finalininkų paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	Netekome stiprios asmenybės, talentingos scenografės, nepamainomas kolegės ir draugės. Mirus mylimai Jūratei PAULĖKAITEI nuoširdžiai užjaučiame vyra Martyną, sūnų Mykolą ir tėvelius.
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> nuo 15 d. – Žilvino Landzbergo paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	OSKARO KORŠUNOVOS TEATRAS
„Arkos“ galerija <i>Aušros Vartų g. 7</i> Lietuvos–Prancūzijos diplomatinių santykijų atkūrimo 20-mečiui paminėti skirta paroda „Menų tiltas“	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	
Vilniaus dailės akademijos galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> nuo 14 d. – Giedriaus Jonaičio paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	
VDA parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> iki 12 d. – projekto „Jaunojo tapytojo prizas 2011“ finalininkų paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> nuo 15 d. – Žilvino Landzbergo paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	
„Arkos“ galerija <i>Aušros Vartų g. 7</i> Lietuvos–Prancūzijos diplomatinių santykijų atkūrimo 20-mečiui paminėti skirta paroda „Menų tiltas“	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	
Vilniaus dailės akademijos galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> nuo 14 d. – Giedriaus Jonaičio paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	
VDA parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> iki 12 d. – projekto „Jaunojo tapytojo prizas 2011“ finalininkų paroda	nuo 17 d. – „Galerija Domšaičio“ <i>Liepų g. 33</i> Paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“	
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> nuo 15 d. – Žilvino Landzbergo paroda</td		

ir A. Gudaitė (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)	13 d. 12 val. – A. Dilytės „KREIVOS DAIKTŲ ISTORIJOS“. Rež. – C. Graužinio
11 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – C. Graužinio „VISKAS ARBA NIEKO“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“, „Menų spaustuvė“)	13 d. 16 val. <i>Trakų pilies Didžiojoje menėje</i> – kamerinės muzikos koncertas „Fanfaros ir arijos“. Valtornų kvartetas „Hornica“:
12 d. 12 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „STEBUKLINGAS MEDIS“ Kūrybinė grupė: M. Markevičius, A. Balonis, M. Sučyla, E. Lipskis („Menų spaustuvė“, „Antigravitacija“)	A. Dirmauskas, E. Stanelis, A. Gervė, L. Dakinevičius. Solistas L. Mikalauskas (bosas)
12 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „AVINÉLIO KELIONĖ“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)	16 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – II Vilniaus fortepijono muzikos festivalis. F. Lisztos konkursų laureatų gala koncertas. Tarptautinis turas „Liszto naktis 2011“. Solistai A. Ullmanas (Jungtinė Karalystė), M. Goto (Japonija), G. Farkas (Vengrija)
13, 16 d. 12 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „LAI LAI LAI“! Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)	17 d. 18 val. – L. Andrejevo „JUDAS ISKARIOTAS“. Rež. – S. Rubinovas
13 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „SENELĖS PASAKA“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)	Kauno kamerinės muzikos festivalas
13, 16 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – C. Graužinio „DRAŠI ŠALIS (LIETUVOS DIENA)“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)	11–13 d. 18 val. – PREMJERA! D. Čepauskaitės „DIENA IR NAKTIS“. Rež. – S. Rubinovas
13 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – B. Kinkio „SPARNUOTASIS MATAS“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)	16 d. 10, 12 val. – D. Čepauskaitės-H.Ch. Anderseno „LAKŠTINGALA“. Rež. – A. Rubinovas
14 d. 12 val. <i>Infotekoje</i> – „PASAKŲ PIRMA-DIENAI MAŽYLIAMS“. Pasakas sekia S. Degutytė („Stalo teatras“, „Menų spaustuvė“)	17 d. 18 val. – L. Andrejevo „JUDAS ISKARIOTAS“. Rež. – S. Rubinovas
15 d. 13 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „BEBAIMIS“. Choreogr. – G. Subotinaitė (šokio teatras „Dansema“)	Kauno valstybinis lėlių teatras
17 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „VISKAS APIE JĄ“. Aktoriaus D. Skamarako ir sukarinto socialinės pakraipos kabaretė „Atsakyk už save“ koncertas	11 d. 19 val. – V.V. Landsbergio „ATÉJAU, PAMAČIAU, NEGALÉJAU ARBA – VISIŠKAS RUDNOŠIUKAS“. Rež. – V.V. Landsbergis
Teatras „Utopia“	12 d. 12 val. – „NYKŠTUKAS NOSIS“. Rež. – A. Stankevičius
17, 18 d. 19 val. „Menų spaustuvės“ <i>Juodojoje salėje</i> – F. Garcia Lorcos „PUBLIKA“. Rež. – G. Varnas (teatras „Utopia“)	12 d. 18 val. – PREMJERA! „MEDINĖS ŽVAIGŽDĖS“. Aut. ir rež. – A. Žiurauskas
VGTU teatras-studija „Palėpė“	13 d. 12 val. – „ŠEIMYNELĖ IŠ DIDŽIOSIOS GIRIOS“. Rež. – O. Žiugžda
12 d. 18, 19.30 – „SAPFO“. Rež. – O. Kesminas	KLAIPĖDA
KAUNAS	Klaipėdos dramos teatras
Kauno dramos teatras	16 d. 18 val. <i>Žvejų rūmuose</i> – PREMJERA! M. Ravenhilo „PRODUKTAS“. Rež. – T. Jašinskas
10, 11 d. 18 val., 12 d. 15 val. <i>Rūtos salėje</i> – S. Oksanen „APSIVALYMAS“. Rež. – J. Jurašas	Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras
10, 11 d. 20 val., 12 d. 16, 19 val. <i>teatro fojé</i> – festivalis „VDU Jazz jungtys 2011“	11 d. 18.30 – P. Abrahamo „BALIUS SAVOJOJE“. Dir. – S. Domarkas, M.L. Nizynskis
11 d. 21 val., 12 d. 18, 20 val. <i>Penktosios salėje</i> – Kauno meno būgnėlės „Tekstilė 2011“ ir tarptautinio modernaus šokio festivalio „Aura“ projektas „Šokam: judant tekšteli“ – PREMJERA! „4 MILIJONAI“. Choreogr. – N. Barros (Portugalija)	12 d. 18.30 – H. Purcellio „DIDONÉ IR ENÉJAS“. Dir. – V. Konstantinovas
13 d. 12 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – A. Sunklodaitės „KIŠKIS PABÉGELIS“ (pagal L. Jakimavičiaus knygelę „Lapė iš kaliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė	13 d. 15 val. – A. Kučinsko „BULVINĖ PASAKA“. Dir. – D. Zlotnikas
13 d. 18 val. <i>Ilgioje salėje</i> – J.-L. Lagarce'o „TOLIMA ŠALIS“. Rež. – G. Varnas	17 d. 18.30 – koncertas „Kopų melodijos“. Dalyvauja M. Kalvėlytė (fortepijonas), D. Moltytė-Lukauskiene (poesija), J. Rušinskaitė (dainuojamoji poesija)
15 d. 18 val. <i>Ilgioje salėje</i> – T. de Fombelle'io „ŠVYTURYS“. Rež. – G. Varnas.	ŠIAULIAI
16 d. 18 val. <i>Penktosios salėje</i> – A. Morgan „MAŽUTIS DINAMITAS“. Rež. – G. Varnas	Šiaulių dramos teatras
17, 20 d. 18 val., 19 d. 15 val. <i>Rūtos salėje</i> – PREMJERA! Y. Mishimos „MARKIZÉ DE SAD“. Rež. – A. Areima	11 d. 18 val. – R. Toma „ŠTUONIOS MYLINČIOS MOTERYS“. Rež. – N. Mirončikaitė
Kauno muzikinis teatras	12 d. 18 val. – C. Goldoni „VIEŠBUČIO ŠEIMININKĖ“. Rež. – R. Steponavičiūtė
11 d. 18 val. – I. Kálmáno „GRAFAITÉ MARICA“. Dir. – J. Janulevičius	13 d. 12 val. – „SAUSIO ŽIBUOKLÉS“ (pagal S. Maršako pasaką). Rež. – N. Mirončikaitė
12 d. 15 val. – kamerinės muzikos koncertas „Ateikite pas Mikelandželą...“. Dalyvauja M. Zimkus, pianistė P. Gudinaitytė. Koncertą veda muzikologas V. Gerulaitis	13 d. 18 val. – M. Lado „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“. Rež. – G. Padegimas
12 d. 18 val. – U. Giordano „ANDRÉ ŠENJÉ“. Dir. – J. Geniušas	PANEVĖŽYS
13 d. 12 val. – T. Kutavičiaus, V. Palčinskaitės „NYKŠTUKAS NOSIS“. Dir. – V. Visockis	J. Miltinio dramos teatras
13 d. 18 val. – F. Leharo „LINKSMOJI NAŠLÉ“. Dir. – J. Geniušas	11 d. 18 val. – J. Tatė „SANKIRTA SU PAGRINDINIUI KELIU“. Rež. – A. Vidžiūnas
16 d. 18 val. – G. Donizetti „LIUČIJA DI LAMERMUR“. Dir. – J. Geniušas	12 d. 17 val. – L. Tolstojaus „KREICERIO SONATA“. Rež. – S. Varnas
17 d. 18 val. – L. Fall „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius	13 d. 12 val. – S. Maršako „KATÉS NAMAI“. Rež. – V. Mazūras
Kauno mažasis teatras	13 d. 17 val. – G. Grekovo „HANANA, KELKIS IR EIK“. Rež. – R. Augustinas
11 d. 19 val., 13 d. 18 val. – B. Srblijanović „BELGRADO TRILOGIJA“. Rež. – D. Rabašauskas	Koncertai
ir A. Gudaitė (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)	Lietuvos nacionalinė filharmonija
11 d. 18 val. – A. Giniotis (teatras „cezario grupė“, „Menų spaustuvė“)	11 d. 16 val. <i>Mažeikių kultūros centre</i> – Lietuvos kamerinės muzikos festivalas. Solistas D. Bidva (smuikas). Programoje M.K. Oginskio, W.A. Mozarto, H. Wieniawskio kūriniai
11 d. 19 val. – kamerinės muzikos koncertas „Ateikite pas Mikelandželą...“. Dalyvauja M. Zimkus, pianistė P. Gudinaitytė. Koncertą veda muzikologas V. Gerulaitis	12 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – II Vilniaus fortepijono muzikos festivalis. Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė M. Rubackytė (fortepijonas). Dir. – S. Lano (JAV, Šveicarija). Programoje R. Wagnerio, F. Lisztos kūriniai
12 d. 18 val. – U. Giordano „ANDRÉ ŠENJÉ“. Dir. – J. Geniušas	13 d. 16 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – II Vilniaus fortepijono muzikos festivalis. M. Rostropovičiaus fondo Lietuvos stipendininkai I. Maknickas, G. Indriūnaitė, N. Valuntonytė, K. Annamukhamedova. Dalyvauja R. Zeynalovas, N. Najafli
13 d. 12 val. – T. Kutavičiaus, V. Palčinskaitės „NYKŠTUKAS NOSIS“. Dir. – V. Visockis	13 d. 16 val. <i>Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje</i> , – „Dailės ir muzikos kūrėjų vizijos“ (antra programa). Ansamblis „Musica humana“ (meno vad. ir dir. – A. Vizgirda). Solistai J. Stupniakė-Kalėdiienė (sopranas), A. Vizgirda (fleita), R. Beinaris (obojus), P. Biveinis (smuikas), B. Vaitkus (fortepijonas)
13 d. 18 val. – F. Leharo „LINKSMOJI NAŠLÉ“. Dir. – J. Geniušas	14 d. 17.30 – rašytojo P. Venclavo romano „Kartybių taurė – iki dugno“ pristatymas
16 d. 18 val. – G. Donizetti „LIUČIJA DI LAMERMUR“. Dir. – J. Geniušas	
17 d. 18 val. – L. Fall „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius	
Kauno mažasis teatras	
11 d. 19 val., 13 d. 18 val. – B. Srblijanović „BELGRADO TRILOGIJA“. Rež. – D. Rabašauskas	

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA

Beprėtika Monomacho kepurė : [romanas] / Darja Doncova ; iš rusų kalbos vertė Janina Šildlauskienė ir Donatas Masilionis. – Kaunas : Mileda, 2011 (Vilnius : BALTO print). – 318, [2] p. – (Ironiškasis detektivas : Jevlampija Romanova: bylą tūria diletantė ; 15). – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9955-787-18-1

Būsiu paukštis : [poetijos rinkinė] / Robertas Danys ; [iliustracijos Sigutės Ach]. – Vilnius : Nieko rimto, 2011 (Kaunas : Aušra). – 579, [17] p. : iliustr., portr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-441-021-5 (jr.)

Būsiu paukštis : [poetijos rinkinė] / Robertas Danys ; [iliustracijos Sigutės Ach]. – Vilnius : Nieko rimto, 2011 (Kaunas : Aušra). – 58, [6] p. : iliustr., portr. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-441-022-2 (jr.)

Ilgiesio upė : [roman] / Ellen Alpsten ; iš vokiečių kalbos vertė Danutė Šaduvičienė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 346, [3] p. : žml. – Tiražas 1900 egz. – ISBN 978-609-0051-6 (jr.)

Išeiviai : [pasakojimai] / W.G. Sebald ; iš vokiečių kalbos vertė Rūta Jonynaitė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, 2011 (Kaunas : Indigo print). – 275, [1] p. : iliustr., faks. – (Šiuolaikinė proza, ISSN 2029-2570). – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9955-23-499-9

Ožkelė giedojo gluosnyje : [beletrizuoti atsiminimai] / Rimantas Žilevičius. – Vilnius : De libris, [2011]. – 191, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-918-05-9

Pirminių skaičių vienatvė : roman / Paolo Giordano ; iš italių kalbos vertė Pranas Bieliauskas. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 257, [4] p. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-01-0137-7 (jr.)

Rudens kelias pas mane : [proza, dramaturgija, atsiminimai] / Modestas Vaišnoras ; [sudarytoja Evelina Paliulytė]. – Vilnius : [Grafija], 2011 (Vilnius : Grafija). – 191, [1] p. : faks. – Tiražas 400 egz. – ISBN 978-609-8048-03-2 (jr.)

Uždrausta žmona : mano metai, praleisti su Dubajaus šeichu Kalidu : [roman] / Verena Wermuth ; iš vokiečių kalbos vertė Rūta Grauslytė-Antulienė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Vilnius : Standartų sp.). – 324, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-894-4 (jr.)

Užsispyrės sutramdymas : penkių veiksmų komedija / William Shakespeare ; iš anglų kalbos vertė Tautvyda Marcinkevičiūtė. – Vilnius : Homo liber, [2011] (Vilnius : Standartų sp.). – 125, [2] p. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-609-446-017-3

Vilko kailyle : [eigulio ir gamtininko, iškūrusio unikalų zoologijos sodą Žemaitijoje, prisiminimai] / Petras Dabrišius. – Kaunas : Sveikas žmogus, [2011] (Vilnius : BALTO print). – 150, [2] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-478-10-2

Žmonių karalienė : roman / Vanora Bennett ; iš anglų kalbos vertė Regina Šeškuvičienė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 587, [3] p. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-01-0140-7 (jr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Ežiuokas rūke : [pasakų rinktinė] / Sergej Kozlov ; iš rusų kalbos vertė Dalia Saukaitytė ; iliustravo Sigutė Ach. – Vilnius : Nieko rimto, 2011 (Kaunas : Aušra). – 366, [6] p. : iliustr. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9955-683-97-1 (jr.)

Kalėdų senelio staigmena : [pasaka-apysaka] / Sven Nordqvist ; iš švedų kalbos vertė Raimonda Jonukė ; iliustracijos autorius. – Vilnius : Nieko rimto, 2011 ([Turnhout] : Proost). – 128, [2] p. : iliustr. – Tiražas 4000 egz. – ISBN 978-609-441-019-2 (jr.)

Mano pasakų lobynas / iš prancūzų kalbos vertė Margarita Šeškuvičienė ir Vita Malinauskienė. – Kaunas : Vaiga, [2011] (Vilnius : Logotipas). – 334, [2] p. : iliustr. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-9986-432-91-3 (jr.)

Naujokė / Saulius Žukas ; [iliustratorė Eglė Gelažiūtė-Petrauskienė]. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, 2011 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 31, [1] p. : iliustr. – (Ką skaitai?, ISBN 8099-8099-0). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-23-500-2 (jr.)

Nepaprasta Agnėsės Sesilijos istorija : [apysaka] / Maria Gripe ; iš švedų kalbos vertė Eugenija Stravinskienė ; iliustravo Marta Žuravskaja. – 2-asis leid. – Vilnius : Nieko rimto, 2011 (Kaunas : Aušra). – 272, [4] p. : iliustr. – (H.Ch. Anderseno medalis). – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9955-683-40-7 (jr.)

Petsono tortas : [pasaka] / Sven Nordqvist ; iš švedų kalbos vertė Alma Braškytė ; iliustracijos autorius. – Vilnius : Nieko rimto, 2011 ([Turnh

„Grüdintas plienas“

Savaitės filmai

Grüdintas plienas ***

Artimoje ateityje bokšas evoliucionavo į aukštų technologijų sportą, o žmonių vietą ringe užėmė 900 kilogramų sveriantys 2,40 metrų ūgio robotai. Buvięs boksininkas Čarlis Kentonas dabar verčiasi robotų perdribimu. Kartu su sūnumi Maksu jie nusprendžia sukonstruoti ir parengti čempioną. Pasirodo, Čarlis ir Maksas turi šansų susigrąžinti šlovę... Shawno Levy filme pagrindinius vaidmenis sukūrė Hugh Jackmanas, Dakota Gojo, Evangeline Lilly (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Įkalinti laike ***

Sveiki atvykę į pasaulį, kuriame pinigų vietą užėmė laikas. Genetiškai modifikuoti žmonės nebesensta sulaukę dviečimt penkerių. Bet nuo šio amžiaus jiems reikia „užsidirbtii“ laiko likusiam gyvenimui. Turtingi, jauji ir gražūs, jie dešimtmiečiais taupo laiką, vagia jii ir kitaip bando pratęsti savo amžinybę. Pagrindinius vaidmenis Andrew Nicollo filme sukūrė jauni ir gražūs Amanda Seyfried, Justinas Timberlake'as, Cillianas Murphy (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Oda, kurioje gyvenu ****

Naujausias ispanų režisierius Pedro Almodóvaro filmas sukurtas pagal lietuviškai išleistą Thierry Jonquet romaną „Tarantulas“. Pagrindinis herojus – Antonio Banderaso bravūriskai suvaidintas plastinės chirurgijos specialistas Robertas – igvendina tobulą keršto planą. Jo dukterių išprievertavus Vincentę Robertas paverčia moterimi. Vera (Elena Anaya) tobula ir kaip du vandens lašai primena mirusią Roberto žmoną. Tačiau įkalintas Veros odoje Vincentė nori pabėgti... Almodóvaras su jungia ne tik Frankensteino ir Pigmaliono, bet gerai iš ankstesnių režisieriaus filmų atpažįstamus lytinės tapatybės, moteriškumo, prarastų vaimų ir šeimyninių paslapčių motyvus, tik iš viso to Almodóvaras kuria ne jam iprastą melodramos pastišą, o trilerį. Išorinių trilerio elementų filme ne tiek jau mažai, nors įtampos augimą Almodóvaras greičiau pateikia ironiškai, išsaugodamas savotišką distanciją. Tačiau labiausiai filmas stebina „galanteriškumu“ – čia viskas gražu lgy iš spalvoto žurnalo: interjerai, Jeano-Paulio Gaultier kostiumai, menkiausios detaliés. Toks akademiskas, tarsi pro mokslininko mikroskopą šaltai personažus ir įvykius stebintis Almodóvaras atrodo mažu mažiausiai keistai (Ispanija, 2011). (Vilnius)

Padaras **

Paleontologė Keitė Antarktidoje kartu su norvegų mokslininkų ekspedicija aptinka ledouose išsalusį ateivų iš kosmoso erdvėlaičių. Čia Keitės atrasta pabaisa netycia išsilaisvinā iš ledo kalėjimo. Pabaisa gali tobulai persikūnysti į bet ką. Padedama amerikiečių piloto Karterio, Keitė bando užkirsti kelią pabaaisai, kuri terorizuoją žmoniją. Šis Matthijs van Heijningeno filmas pasakoja 1982 m. Johnno Carpenterio sukurto kultinio „Padaro“ prieistorę. Vaidina Mary Elizabeth Winsted, Joel Edgerton, Ade-wale Akinnuoye-Agbaje (JAV, Kanada, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Viena diena ***

Ema (Anne Hathaway) ir Deksteris (Jim Sturgess) kartu praleido naktį po studijų baigimo ir nusprendė likti draugais. Jis – drąsus ir nenuspėjamasis, ji – kupina kompleksų. Dvidešimt metų jie susitikinėja, skiriasi, nekenčia ir ilgisi vienas kito. Ar jie pagaliau supras, kad gali būti laimingi kartu? Šią romantinę komediją sukūrė Lone Scherfig, tévynėje išgarsėjusi subtiliaus filmais „Italų kalba pradedantiesiems“ ir „Vilburas nori nusižudyti“ (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas)

***** – ševedras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipintytė | Publicistika – Laima Kreivytė

Stilius – Rita Markuliūnė | Dizainas – Jokūbas Jacobskis

Maketas – Vanda Čemerkaite | www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

11–17 d. – Nemirtingieji (3D, JAV) – 14.40, 18.30, 21.20; Nemirtingieji (JAV) – 12.30, 15.30, 17.50, 20.30
11–20 d. – „Scanorama 2011“
17 d. – Brékstanti aušra (JAV) – 21 val.
11–16 d. – Super Džonio prisikėlimas (D. Britanija, Izraelis, Japonija, Prancūzija) – 14.45, 14.15, 16.45, 19.15, 22 val.; 17 d. – 11.45, 14.15, 16.45
11–17 d. – Įkalinti laike (JAV) – 11.15, 13.45, 16.15, 19, 21.40

Tintino nuotykiai. Vienaragio paslaptis (JAV, N. Zelandija) – 13.40, 16.15, 18.45, 21.20

Tintino nuotykiai. Vienaragio paslaptis (3D, JAV, N. Zelandija) – 11.30

Grūdintas plienas (JAV) – 12, 15, 18.10, 20.50
Vienna diena (D. Britanija, JAV) – 14.40, 17, 19.30, 22 val.

11, 14–17 d. – Gyvenimo medis (JAV) – 18.15; 12, 13 d. – 12.20, 18.15

11–17 d. – Padaras (JAV, Kanada) – 15.15, 21.40
11, 14–17 d. – Mikė Pūkuotukas (JAV) – 13 val.; 12, 13 d. – 11, 13 val.

12, 13 d. – Ratai 2 (JAV) – 11.20

11–17 d. – Smurfai (Belgija, JAV) – 12, 14.20

Oda, kurioje gyvenu (Ispanija) – 16.30, 19, 21.30

Forum Cinemas Akropolis

11–17 d. – Nemirtingieji (3D, JAV) – 12.15, 15.15, 18.30, 21.30

17 d. – Brékstanti aušra (JAV) – 21 val.; 18–20 d. – 10.15, 13, 15.45, 18.30, 21.15

11–17 d. – Super Džonio prisikėlimas (D. Britanija, Izraelis, Japonija, Prancūzija) – 10.45, 13, 15.30, 20.30; 11, 12 d. – Įkalinti laike (JAV) – 12.30, 15.15, 18.15, 20.45

23.10; 13–17 d. – 12.30, 15.15, 18.15, 20.45;

11, 12 d. – Grūdintas plienas (JAV) – 12, 14.45, 18, 21, 23.35; 13–17 d. – 12, 14.45, 18, 21 val.

Tintino nuotykiai. Vienaragio paslaptis (3D, JAV, N. Zelandija) – 10.30, 13.15, 16 val.

11, 14–17 d. – Tintino nuotykiai. Vienaragio paslaptis (JAV, N. Zelandija) – 15, 17.30; 11, 12 d. – 12.15, 15, 17.30

11–16 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež.

D. Ulvydas) – 10.15, 18.30, 21.30; 17 d. – 10.15

11–17 d. – Trys muškietininkai (D. Britanija, Prancūzija, Vokietija) – 17.45; Mikė Pūkuotukas (JAV) – 11 val.; 11–14, 16, 17 d. – Padaras (JAV, Kanada) – 20.15; 11, 12 d. – Tarnaitė (JAV) – 22.30; 11, 12 d. – Oda, kurioje gyvenu (Ispanija) – 22.45

Cinamonas

11–15, 17 d. – Nemirtingieji (3D, JAV) – 15, 21.45; 16 d. – 15, 21.45, 23.55; 17 d. –

Saulėlydis (JAV) – 17 val.; Jaunatis (JAV) – 19.15; Užtemimasis (JAV) – 21.40; Grūdintas plienas (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30;

11–16 d. – Spästai (JAV) – 22 val.; 11–15, 17 d. – Įkalinti laike (JAV) – 14.15, 16.30, 18.45, 21, 23.15; 11–17 d. – Tintino nuotykiai.

Vienaragio paslaptis (3D, JAV, N. Zelandija) – 10.30, 12.45; 11–16 d. – Tintino nuotykiai.

Vienaragio paslaptis (JAV, N. Zelandija) – 11.30, 13.45; 17 d. – 11.30, 13.45; 11–15,

17 d. – Super Džonio prisikėlimas (D. Britanija, Izraelis, Japonija, Prancūzija) – 12, 16, 18.15, 20.30,

22.45; 11–16 d. – Draugiškas seksas (JAV) – 15.15; 11–17 d. – Smurfai (JAV, Belgija) – 10.50, 13 val.; Tadas Blinda. Pradžia (rež.

D. Ulvydas) – 17.15, 19.30

„Skalvijos“ kino centras

Europos šalių kino forumas „Scanorama 2011“

11 d. – Kaip sekasi (Danija) – 17 val.; 13 d. – 17.30

11 d. – Laplandijos odiseja (Suomija, Airija, Švedija) – 18.30

11 d. – Kaidan. Siaubo klasikai (Japonija) – 20.30

12 d. – Dvyniai. 53 vaikystės scenos (Švedija) – 15 val.; 14 d. – 15 val.

12 d. – El Medico. Kubatono istorija (Kuba, Švedija, Estija, Danija, Suomija) – 17 val.; 14 d. – 17 val.

12 d. – Beždžioniautojos (Švedija) – 19 val.

12 d. – Mirties signalas (Nyderlandai, Danija) – 21 val.

13 d. – homo@lv (Latvija) – 16 val.; 15 d. – 15 val.

13 d. – Meilės ir neapykantos dainos (Šveicarija) – 18.45

Ozo kino salė

11, 12, 14, 15 d. – Bandymas išsiaiškinti (rež. A. Grikevičius) – 14 val.; 11, 12, 14,

15 d. – Tėvė mūsy, kuris esi medyje (Austr-

lij, Vokietija) – 16 val.; 11, 12, 14, 15 d. – Eurazijos aborigenai (rež. Š. Bartas) – 18 val.; 16 d. – Mindaugas (rež. R. Banionis) – 14 val.;

16 d. – Rigoletas (rež. R. Banionis) – 16 val.; 16 d. – Susitikimas (rež. R. Banionis) – 18 val.; 17 d. – Akvariumas (D. Britanija) – 15 val.; 17 d. – Duburs (rež. G. Lukšas, drama) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

11, 12 d. – Nemirtingieji (3D, JAV) – 12.45, 15.45, 18.45, 21.45, 23.59; 13–16 d. – 12.45, 15.45, 18.45, 21.45; 17 d. – „Scanorama 2011“

17 d. – Brékstanti aušra (JAV) – 21 val.; 18–20 d. – 10.15, 13, 15.45, 18.30, 21.15

15 d. – Alisa Stebulių šalyje (JAV) – 20.15
11–17 d. – Viena diena (D. Britanija, JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.15; Super Džonio prisikėlimas (D. Britanija, Izraelis, Japonija, Prancūzija) – 10.45, 13, 15.30, 20.30; 11, 12 d. – Įkalinti laike (JAV) – 12.30, 15.15, 18.15, 20.45;

23.10; 13–17 d. – 12.30, 15.15, 18.15, 20.45;

11, 12 d. – Grūdintas plienas (JAV) – 12, 14.45, 18, 21, 23.35; 13–17 d. – 12, 14.45, 18, 21 val.

Tintino nuotykiai. Vienaragio paslaptis (3D, JAV, N. Zelandija) – 10.30, 13.15, 16 val.

11, 14–17 d. – Tintino nuotykiai. Vienaragio paslaptis (JAV, N. Zelandija) – 15, 17.30; 11, 12 d. – 12.15, 15, 17.30

11–16 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež.

D. Ulvydas) – 10.15, 18.30, 21.30; 17 d. – 10.15

11–17 d. – Trys muškietininkai (D. Britanija, Prancūzija, Vokietija) – 17.45; Mikė Pūkuotukas (JAV) – 11 val.; 11–14, 16, 17 d. – Padaras (JAV, Kanada) – 20.15; 11, 12 d. – Tarnaitė (JAV) – 22.30; 11, 12 d. – Oda, kurioje gyvenu (Ispanija) – 22.45

KLAIPĖDA

Forum Cinemas